

Sağlık Bilimlerinde Nitel Yaklaşım için Araştırmacılara Yol Haritası: Verileri Anlamlandırma

Konuşmacılar

Prof. Dr.
Süheyla Altuğ Özsoy
Ege Üniversitesi

Doç. Dr.
Aynur Çetinkaya
Manisa Celal Bayar
Üniversitesi

31 Ocak 2024
20:00

SOBIAD

SAĞLIK BİLİMLERİNDE NİTEL YAKLAŞIM İÇİN ARAŞTIRMACILARA YOL HARİTASI:

VERİLERİ ANLAMLANDIRMA

Doç. Dr. Aynur ÇETİNKAYA

Manisa Celal Bayar Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi
Hemşirelik Bölümü Halk Sağlığı Hemşireliği AD.

aynur.cetinkaya@cbu.edu.tr

Sunum içeriği

- Nitel araştırmaların g¼ncel durumu
- Endişe verici durumlar ve kaygılar
- Verileri anlamlandır(a)mama: Nitel d¼ř¼nmek zor?
- Verileri anlamlandırmada yardımcı bazı stratejiler
 - Nitel ç¼z¼mlleme/analiz:
 1. Betimsel analiz
 2. İçerik analizi
- Sonsöz

- Wolcott- 1994 göre nitel veri analizi
- Miles ve Huberman -1994 göre nitel veri analizi
- Dey-1993 göre nitel veri analizi
- Strauss ve Corbin -1990 göre nitel veri analizi

- *Veri ç¼z¼mlleme işlemi*: Kodlama ve not alma
- Nitel araştırmalardan anlamlandırmaya dair bazı örnekler

Nitel Araştırma Rönesans'ı (mı)?

- Bir zamanlar **çirkin ördek yavrusu*** olarak alay edilen ve **görkemli kuğu benzeri nicel araştırmanın yöntemlerine** göre daha aşağı düzeyde olan **nitel araştırma yaklaşımları**, sağlık bilimlerinde...

the majestic swanlike

an ugly duckling

Nitel araştırmalarda popülarlık artışı yaşanıyor. Qualitative Health Research (QHR) yılda 1.200'den fazla yeni makale alıyor ve kabul oranı yalnızca %13 (Morse, 2019)

!Nitel araştırma uzun süredir *nicel araştırmanın zayıf kuzeni* olarak görülüyor(du).

*Finn GM, Dueñas AN, Kehoe A, Brown MEL. (2022).A novice's guide to qualitative health professions education research. *Clin Exp Dermatol.* 47: 2090-2095.

Greenhalgh ve arkadaşlarının 2016 yılında British Medical Journal'ın editörlerine nitel araştırmalara ilişkin yazdıkları AÇIK MEKTUP

BMJ 2016;352:i563 doi: 10.1136/bmj.i563 (Published 10 February 2016)

Page 1 of 4

...“quantitative versus qualitative” is yesterday’s war
...dünün savaşının “nicelliğe karşı niteliksel” olduğu

ANALYSIS

An open letter to *The BMJ* editors on qualitative research

Seventy six senior academics from 11 countries invite *The BMJ*'s editors to reconsider their policy of rejecting qualitative research on the grounds of low priority. They challenge the journal to develop a proactive, scholarly, and pluralist approach to research that aligns with its stated mission

Trisha Greenhalgh *professor of primary care health sciences, Nuffield Department of Primary Care Health Sciences, University of Oxford, UK*, Ellen Annandale *professor, Sociology, University of York, UK*, Richard Ashcroft *professor of bioethics, Queen Mary University London, UK*, James Barlow *professor of technology and innovation management–healthcare, Imperial College Business School, UK*, Nick Black *professor of health services research, London School of Hygiene and Tropical Medicine, UK*, Alan Bleakley *emeritus professor of medical education, University of Plymouth, UK*, Ruth Boaden *professor of service operations management, Manchester Business School, UK*, Jeffrey Braithwaite *professor of health systems research, Australian Institute of Health Innovation, Sydney, Australia*, Nicky Britten *professor of applied healthcare research, University of Exeter Medical School, UK*, Franco Carnevale *professor, Ingram School of Nursing, McGill University, Canada*, Kath Checkland *professor of health policy and primary care, Centre for Primary Care, University of Manchester, UK*, Julianne Cheek *professor, Faculty of Business, Languages and Social Sciences, Ostfold University College, Norway*, Alex Clark *professor, Faculty of Nursing, University of Alberta, Canada*, Simon Cohn *reader in anthropology, London School of Hygiene and Tropical Medicine, UK*, Jack Coulehan *professor emeritus, Department of Preventative Medicine, Stony Brook University, NY, USA*, Benjamin Crabtree *professor, Department of Family Medicine and Community Health, Rutgers University, NJ, USA*, Steven Cummins *professor of population health, London School of Hygiene and Tropical Medicine, UK*, Frank Davidoff *executive editor, Institute for Healthcare Improvement, Cambridge, MA, USA*, Huw Davies *professor of healthcare policy and management, University of St Andrews, UK*, Robert Dingwall *professor of sociology, Nottingham*

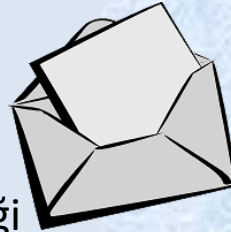
*Greenhalgh, T.; Annandale, E.; Ashcroft, R.; Barlow, J.; Black, N.; Cohn, S.; Cummins, S.; Griffiths, P.; Kearney, M.; Kushner, S.; Mays, N.; Morgan, D.; Bleakley, A.; Boaden, R.; Braithwaite, J.; Britten, N.; Carnevale, F.; Checkland, K.; Cheek, J.; Clark, A.; et al. *BMJ* (Online), 10 February 2016, 352

SOBIAD WEBINAR SERİSİ-13 4
31.01.2024

Greenhalgh ve ark. (2016) BMJ Açık Mektup*

BMJ'nin, nitel çalışmaların:

- düşük öncelikli
- çok fazla alıntı yapılmama ihtimalinin düşük
- pratik değeri olmadığı
- okuyucuların ilgisini çekmediği gerekçesiyle **reddetme politikası geliştirmiş olmasından ENDİŞE duyuyoruz.**

Bazı nitel araştırmaların (tüm yöntemlerde olduğu gibi);

- **Kalitesiz**
- **Kötü yazılmış** yada
- Derginin **okuyucu kitlesiyle alakasız**
- BMJ okuyucularının çoğunun (hakemleri ve editörlerinin yanı sıra) nitel araştırmaları okumak, yürütmek veya değerlendirmek için resmi olarak **eğitilmemiş** olabileceği

Bu uyarıları **tehdit değil fırsat** olarak görüyoruz.

BMJ'nin nitel ve karma yöntem araştırmalarına ilişkin

- *resmi bir politika geliştirmesi* ve yayınlaması ve başvuruların uygunluğunu değerlendirmek için
- *uygun ve açık kriterleri içermesi* gerektiğini savunuyoruz. ...

Bazı dergilerde devam eden meşruiyet mücadelesi göz önüne alındığında, nitel **araştırma rönesansına doğru ilerlediğimizi** hissediyoruz.

Greenhalgh ve ark. (2016) BMJ Açık Mektup*

BMJ'nin, nitel çalışmaların:

- düşük öncelikli
- çok fazla alıntı yapılmama ihtimalinin düşük
- pratik değeri olmadığı
- okuyucuların ilgisini çekmediği gerekçesiyle **reddetme politikası geliştirmiş olmasından ENDİŞE duyuyoruz.**

Bazı nitel araştırmaların (tüm yöntemlerde olduğu gibi);

- **Kalitesiz**
- **Kötü yazılmış** yada
- Derginin **okuyucu kitlesiyle alakasız**
- BMJ okuyucularının çoğunun (hakemleri ve editörlerinin yanı sıra) nitel araştırmaları okumak, yürütmek veya değerlendirmek için resmi olarak **eğitilmemiş** olabileceği

BMJ'nin nitel ve karma yöntem araştırmalarına

- *resmi bir politika geliştirmesi* ve yayınlaması ve başvuruların uygunluğunu değerlendirme
- *uygun ve açık kriterleri içermesi* gerektiğini savunuyoruz. ...

*Critical Appraisal Skills Program (CASP) Qualitative Checklist

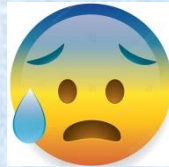
*COREQ (COnsolidated criteria for REporting Qualitative research) Checklist

...ları **tehdit değil fırsat** olarak görüyoruz.

...dergilerde devam eden meşruiyet **delesi göz önüne alındığında, nitel **araştırma rönesansına doğru** ilerlediğimizi hissediyoruz.**

Critical Appraisal Skills Program (CASP) Qualitative Checklist

Eleştirel Değerlendirme Becerileri Programı (CASP) Nitel Kontrol Listesi

Critical Appraisal Skills Program (CASP) Qualitative Checklist

Erişim adresi: <https://casp-uk.net/checklists/casp-qualitative-studies-checklist.pdf>

Bu kontrol listeleri bir çalıştay ortamının parçası olarak eğitimsel pedagojik araçlar olarak kullanılmak üzere tasarlanmıştır, bu nedenle bir puanlama sistemi önermiyoruz. Temel CASP kontrol listeleri (randomize kontrollü deneme ve sistematik inceleme), 1994 tarihli tıp literatürüne yönelik JAMA 'Kullanıcı kılavuzlarına' dayanıyordu (Guyatt GH, Sackett DL ve Cook DJ'den uyarlanmıştır) ve sağlık pratisyenleri ile pilot olarak uygulanmıştır. Her yeni kontrol listesi için, kontrol listesini ve kullanılacağı çalıştay formatını geliştirmek ve pilot uygulama yapmak üzere bir grup uzman bir araya getirildi. Yıllar geçtikçe formatta genel ayarlamalar yapıldı, ancak kontrol listesi kullanıcıları arasında yakın zamanda yapılan bir anket, temel formatın kullanışlı ve uygun olmaya devam ettiğini yineledi.

1. Araştırmanın amaçlarına ilişkin açık bir ifade var mıydı?
2. Niteliksel bir metodoloji uygun mudur?
3. Araştırma tasarımı araştırmanın amaçlarına uygun muydu?
4. Araştırmaya katılma/örneklem stratejisi araştırmanın amaçlarına uygun muydu?
5. Veriler araştırma konusunu ele alacak şekilde mi toplandı?
6. Araştırmacı ve katılımcılar arasındaki ilişki yeterince dikkate alındı mı?
7. Etik konular dikkate alındı mı?
8. Veri analizi yeterince titiz miydi?
9. Bulguların açık bir açıklaması var mı?
10. Araştırma ne kadar değerli?

Nitel bir çalışmayı değerlendirirken üç genel konunun dikkate alınması gerekir: Araştırmanın sonuçları geçerli mi? (Bölüm A) Sonuçlar nelerdir? (B bölümü) Sonuçlar yerel olarak yardımcı olacak mı? (Bölüm C) İlerleyen sayfalardaki 10 soru, bu konular hakkında sistematik olarak düşünmenize yardımcı olmak için tasarlanmıştır. İlk iki soru tarama sorularıdır ve hızlı bir şekilde cevaplanabilir. Her ikisinin de cevabı "evet" ise geri kalan sorulara devam etmekte fayda var. Sorular arasında bir dereceye kadar örtüşme var; soruların çoğuna "evet", "hayır" veya "anlayamıyorum" şeklinde yanıt vermeniz isteniyor. Her sorudan sonra bir dizi italik bilgi istemi verilmiştir. Bunlar size sorunun neden önemli olduğunu hatırlatmak için tasarlanmıştır. IPUCU: Düşünün

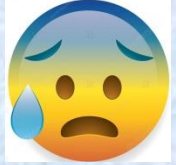
Consolidated criteria for reporting qualitative research (COREQ)

Nitel Araştırma Raporlarını Değerlendirme Kriterleri

Madde	Tanımı	Rapordaki sayfa nosu
Alan 1: Araştırma ekibi ve refleksivite (düşünümsellik)		
<i>Kişisel Özellikler</i>		
1. Görüşmeci/yardımcı	Hangi yazar / yazarlar tarafından görüşme veya odak grup yapılmıştır?	
2. Kimlik	Araştırmacının kimliği nedir? Örneğin; master, doktora . . .	
3. İşi	Çalışma sırasındaki kendi işi neydi?	
4. Cinsiyeti	Araştırmacı erkek veya kadın mı?	
5. Deneyim ve eğitim	Araştırmacı nasıl bir deneyime veya eğitime sahip?	
<i>Katılımcılar ile ilişkiler</i>		
6. İlişkinin kurulması	Çalışmanın başlamasından öncesinde bir ilişki kuruldu mu?	
7. Görüşmecinin katılımcı bilgisi	Katılımcılar araştırmacı hakkında ne biliyordu? Örneğin; Kişisel hedefler, araştırma yapma sebepleri . . .	
8. Görüşmeci özellikleri	Görüşmeci/yardımcı hakkında hangi özellikler rapor edilmiştir? Örneğin; bias, varsayımlar, nedenleri ve araştırma konusuna ilgileri . . .	
Alan 2. Araştırma tasarımı (deseni)		
<i>Kuramsal çatı</i>		
9. Metodolojik yönelim ve kuramı	Çalışmayı desteklemek için ifade edilen metodolojik yönelim nedir? Örneğin; gömülü kuram, söylem analizi, etnografi, olgu bilim, içerik analizi . . .	
<i>Katılımcı seçimi</i>		
10. Örnekleme	Katılımcılar nasıl seçildi? Örneğin; amaçlı, elverişlilik, kartopu, ardışık . . .	
11. Örnekleme ulaşım/ girişim yöntemi	Katılımcılara nasıl yaklaşıldı? Örneğin; yüzyüze görüşme, telefon, posta, e-posta . . .	
12. Örnekleme büyüklüğü	Çalışmada kaç katılımcı vardı?	
13. Katılımcı olmayanlar	Kaç kişi katılmayı reddetti veya dışarıda kaldı? Nedenleri?	
<i>Çalışma Yeri</i>		
14. Veri toplama yeri	Veriler nerede toplandı? Örneğin ev, klinik, işyeri . . .	
15. Katılmayanların yapısı	Veri toplamada katılımcı ve araştırmacı yanında herhangi başka biri var mıydı?	

! Endişe 1*: Geçerliliği Sağlamak İçin Kontrol Listelerini Kullanmanın Sonuçları

- Son zamanlarda, **nitel araştırma, yönergelerden deĐiŐtirilmiŐ** ve nitel araştırma yapmak için **temel, basit** adımlara ve **talimatlara indirgenmiŐtir**.
- Stratejilerin ustalıkla kullanılması yalnızca araştırmanın yürütülmesi için iyi bir zemin hazırlar.

*Morse J (2020). The Changing Face of Qualitative Inquiry. International Journal of Qualitative Methods, 19:160940692090993

! Endişe 2*: Eksik Araştırma

- Bu nitel araştırmanın yürütülmesinin doğasında olan bir endiŐedir.
- Geleneksel yöntemlerin yerini → Araştırma sürecini kısaltan **eŐitli analiz stratejileri** alıyor.
- **Temalar literatürle bağlantılandırılacak Şekilde yeterince geliŐtirilmiŐ mi ve uygulama için klinik veya toplumsal uygun bağlama geri döndürülmüŐ m?**

Bu tema yapısı ne iŐe yarar?

TamamlanmamıŐ,
“hiçbir Şey ifade
etmeyen”
zayıf araştırmaları,
sadece
temalandırma
amacıyla tematik
analiz ile
destekleyerek,
yayına
hazırlamak?

*Morse J (2020). The Changing Face of Qualitative Inquiry. International Journal of Qualitative Methods, 19:160940692090993

! EndiŖe 3*: Glimmers/Hafif ışıık

• Çok Kk rneklerle AraŖtırma

- alıŖmayı kaç grŖme ile bitirmem gerekecek?
- Çünkü belirli hastalıklara veya koŖullara sahip olan ve katılabilecek **kiŖilerin sınırlı sayıda bulunmasından** endiŖe duyulabilir:

"Onları/hastaları/kiŖileri vb. bulabilir miyim?"

EriŖimim olacak mı?

alıŖmaya katılmayı kabul edecekler mi?"

(Tuhaf) Nitel araŖtırmacıların **kültürün etkisi konusunda daha az endiŖeli** oldukları ve katılımcılarının dili (Türkçe, İngilizce vb) konuŖtuėu sürece **rneklerine bir miktar kültür serpiŖtirmeyi yeterli görmeleri**

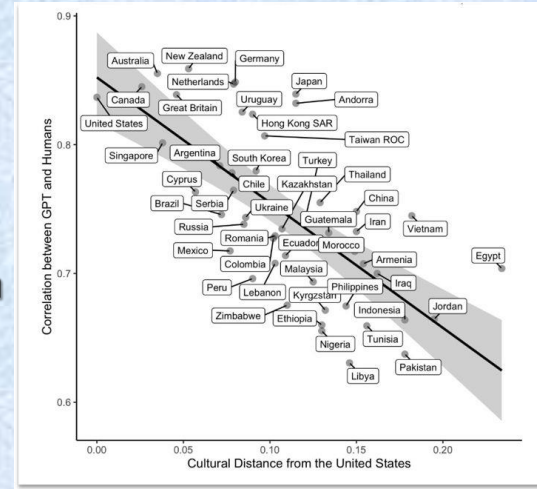
Verilerdeki **kültürel farklılıkların kaybolmasıyla** sonuçlanabilir →

**eŖitli analiz stratejileri içerisinde
modellemeler ile KÜLTÜRÜN
GÖRMEZDEN GELİNDİğİ →**

*Morse J (2020). The Changing Face of Qualitative Inquiry. International Journal of Qualitative Methods, 19:160940692090993

Hangi İnsanlar?

- **Modellerin** çıktılarını çeşitli testlerdeki "**insan**" performansıyla **karşılaştırmak**
- **insanlar** önemli **kültürel özelliklere sahip bir tür**
- Sentetik verilerin (yani insan tepkilerini taklit eden Büyük Dil Modelleri) özelliklerini anlamak amaçlı,
- Harvard Üniversitesi'ndeki araştırmacılar #ChatGPT'den dünya çapında binlerce insana uygulanan Dünya Değerler Anketi'ni doldurmasını istedi.

...metinsel veriler tarafından tam olarak yakalanamayan **dünya çapındaki psikolojik çeşitlilik**.

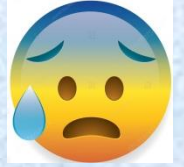
Sonuç

Bir ülke kültürel olarak ABD'den kadar uzaksa, ChatGPT yanıtları ile insan yanıtları arasındaki uyum da o kadar düşük olmuştur. Modellerin *insana benzer tepkiler ürettiğini* söylerken, söz konusu insanların Batılı, Eğitilmiş, Sanayileşmiş, Zengin ve Demokrat olduğunu her zaman aklımızda tutmalıyız.

Riskler...

! EndiŒe 3*: Glimmers/Hafif ışıık

• Çok Küçük rneklerle AraŒtırma

"Bu araŒtırmayı minimum sayıda katılımcıyla tasarlayalım"

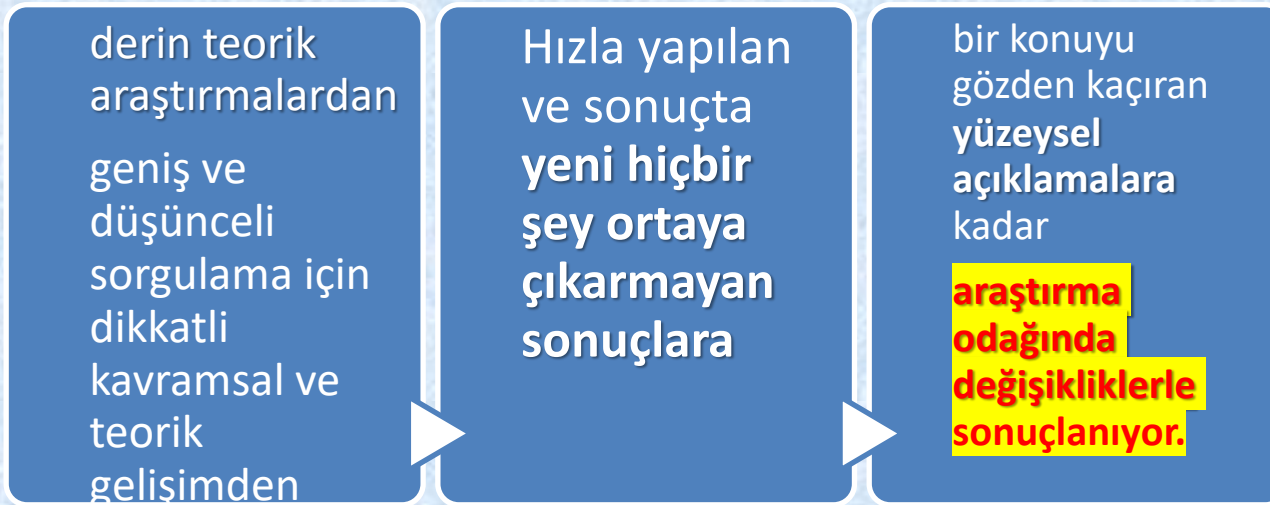
- Örneklem büyüklüğüne iliŒkin normlar geliŒiyor; genellikle 15 yada 6 katılımcı gibi.
- Örnekleme, yayınlanmış bir alıŒmayı taklit etme meselesi değil...
- Tüm araŒtırma sorunsalı için sonuçlarını tahmin ederek yaklaŒılması gereken bir **stratejidir**.
- **YANLIŒ! Daha az grŒme yığınınına sahip olmanın analizi daha kolay ve hızlı hale getireceği dŒncesi**

En Yaygın Nicel ve Nitel Araştırma Tasarımları için **En Küçük Örneklem Büyükülüğü** Önerileri

Tasarım/Metot/Yöntemler	En Küçük Örneklem Büyüklüğü Önerisi
Araştırma Tasarımı*	
Korelasyon çalışmaları (Correlational)	Tek yönlü hipotezler için 64 katılımcı; İki yönlü hipotez için 82 katılımcı (Onwuegbuzie ve ark. 2004)
Nedensel- karşılaştırmalı (Causal-Comparative)	Tek yönlü hipotezler için grup başına 51 katılımcı; İki yönlü hipotez için 64 katılımcı (Onwuegbuzie ve ark. 2004)
DeneySEL (Experimental)	Tek yönlü hipotez için grup başına 21 katılımcı (Onwuegbuzie ve ark. 2004)
Durum çalışması (Case Study)	3-5 katılımcı (Creswell 2002)
Olgu bilim (Phenomenological)	Görüşmelerin sayısı ≤ 10 (Creswell 1998) ≥ 6 (Morse 1994)
Gömülü kuram (Grounded Theory)	15-20 (Creswell 2002) 20-30 (Creswell 2007)
Kültür analizi (Ethnography)	Bir kültürel grup (Creswell 2002) 30-50 görüşme (Morse 1994)
Etolojik çalışma (Ethological)**	100-200 ünitenin gözlemi (Morse 1994)
Örneklem Tasarımı	
Alt Grup Örnekleme Tasarımı (Subgroup Sampling Design)	Alt grup başına katılımcı sayısı ≥ 3 (Onwuegbuzie & Leech 2007)
Yuvalanmış Örnekleme Tasarımı (Nested Sampling Design)	Alt grup başına katılımcı sayısı ≥ 3 (Onwuegbuzie & Leech 2007)
Veri Toplama Prosedürü	
Görüşme (Interview)	12 katılımcı (Guest, Bunce, & Johnson 2006)
Odak grup (Focus Group)	6-9 katılımcı (Krueger 2000) 6-10 katılımcı (Morgan, 1997; Langford Schoenfeld & Izzo 2002) 6-12 katılımcı (Bernard 1995; Johnson & Christensen 2004) 8-12 katılımcı (Baumgartner, Strong & Hensley 2002) 3 ile 6 odak grup (Krueger 1994; Morgan 1997; Onwuegbuzie, Dickinson, Leech & Zoran 2007)
* Korelasyonel, nedensel karşılaştırmalı ve deneysel araştırma tasarımları için önerilen örneklem büyüklükleri, Cohen'in (1988) kriterlerini kullanarak bir orta değeri tespit etmek için gerekli olanlar, tek kuyruklu istatistiksel olarak anlamlı ilişki veya %5 önem seviyesinde 0.80 gücü ile farkı temsil eder.	
** Etolojik, özellikle evrim, nöroanatomi ve ekoloji gibi bazı bilim dallarıyla sıkı bir iş birliği içinde yürütülen, laboratuvar ve alan çalışmalarını kapsar.	
Kaynak: Onwuegbuzie, A.J., Collins, K.M. (2007). A Typology of Mixed Methods Sampling Designs in Social Science Research. The Qualitative Researcher, 17(2), 100-0.	

Günümüzün En Önemli Kaygılarından..

Yöntemlerdeki değişiklikler nefes kesici bir hızla gerçekleşiyor:

*Morse J (2020). The Changing Face of Qualitative Inquiry. International Journal of Qualitative Methods, 19:160940692090993

Verileri anlamlandır(a)mama

Neden 1. Araştırmacının araştırma sürecine yeterince zaman ayıramaması ve yatırım yapmaması

Katılımcıların ilettiği **gerçek mesajları keşfetmek →**

yüzeysel kodlara dayanarak ve tanıdık etiketlere bağlı kalarak verileri **derinlemesine kavramsallaştırmayı ihmal etme!**

- **Tekil "kodlar" içeren kelimelere zorlanma**
- Yanlış odaklanma

Verileri anlamlandır(a)mama

Neden 2. Veri toplama ve analizini kolaylaştıran ve hızlandıran ekipmanlardaki ilerlemeler

- Bilgisayarlar, kayıt cihazları, kameralar ve cep telefonları ile daha büyük numune boyutlarına erişim → *hızlı veri toplanması ve veri parçalarının mikro analizi*

Verileri anlamlandır(a)mama

- **Önceden oluşturulan kod listesi** ile analiz yapma: yorumlamayı engellenmektedir.
- Yayınlamaya iten faktörler araştırmanın kalitesini daha da aşındırmaktadır.
- **Makale uzunluğuna** ilişkin kısıtlamalar !
- Bu görüşmeler tanıdık ve öngörülebilir yolları takip ediyor, **kısa yanıtlar alıyor ve ezberci ve yüzeysel sonuçlarla sonuçlanıyor.**
- Nitele uyum sağlamak için **yeni** kavramların geliştirilmesi

Verileri anlamlandır(a)mama

- **Neden 3. Karma yaklaşım/yöntemlerin geliştirilmesi**
- Karma yöntemli bir çalışmanın nitel makalelerinde en yaygın: «*Bu, daha büyük bir projenin bir parçası.*»
- *Ayrıştırma... Nicel-nicel kısmı*
- Tabi, yaklaşık 9(dokuz) kişinin görüşlerinin tanımlayıcı bir çalışması, önemli klinik öneriler, uygulamadaki değişiklikler için tek temel olamaz. . .
- Bu nedenle, küçük örneklemler çoğalsa da genellikle uygulanamamakta ve önemli bir katkı sağlamamaktadır.

OYSA→

Sağlık bilimlerinde nitel araştırmanın gücü* hafife alınmamalıdır.

- Nitel araştırmaların değeri, **insan deneyimleri, bağlam ve sosyal olgular hakkında daha derin bir anlayış sağlayarak** 'nasıl' ve 'neden' sorularını ortaya çıkarma yeteneğinde.
- Araştırmada bu karmaşıklıkları keşfetmek istiyorsak, 'toplumsal olarak inşa edilmiş' gerçeklik olarak kabul ettiğimiz bu temel unsurları yalnızca sayılar ve sonuçlar aracılığıyla keşfedemeyiz.
- Niteliksel araştırmanın gücü hafife alınmamalıdır, ancak **güç** yalnızca **iyi yürütülen, titiz araştırmalardan gelir.**
- Niteliksel araştırma **hızlı veya kolay değildir** ancak sunabileceği çok şey vardır.
- Acemi araştırmacılar **zaman ayırmalı!**

*Finn GM, Dueñas AN, Kehoe A, Brown MEL. A novice's guide to qualitative health professions education research. *Clin Exp Dermatol.* 2022; 47: 2090-2095.

Temel nokta: Anlam odaklı...

Araştırmanın tasarımı, bir **sorunun** geliştirilmesi ve **paradigmanın seçilmesi** ile başlar.

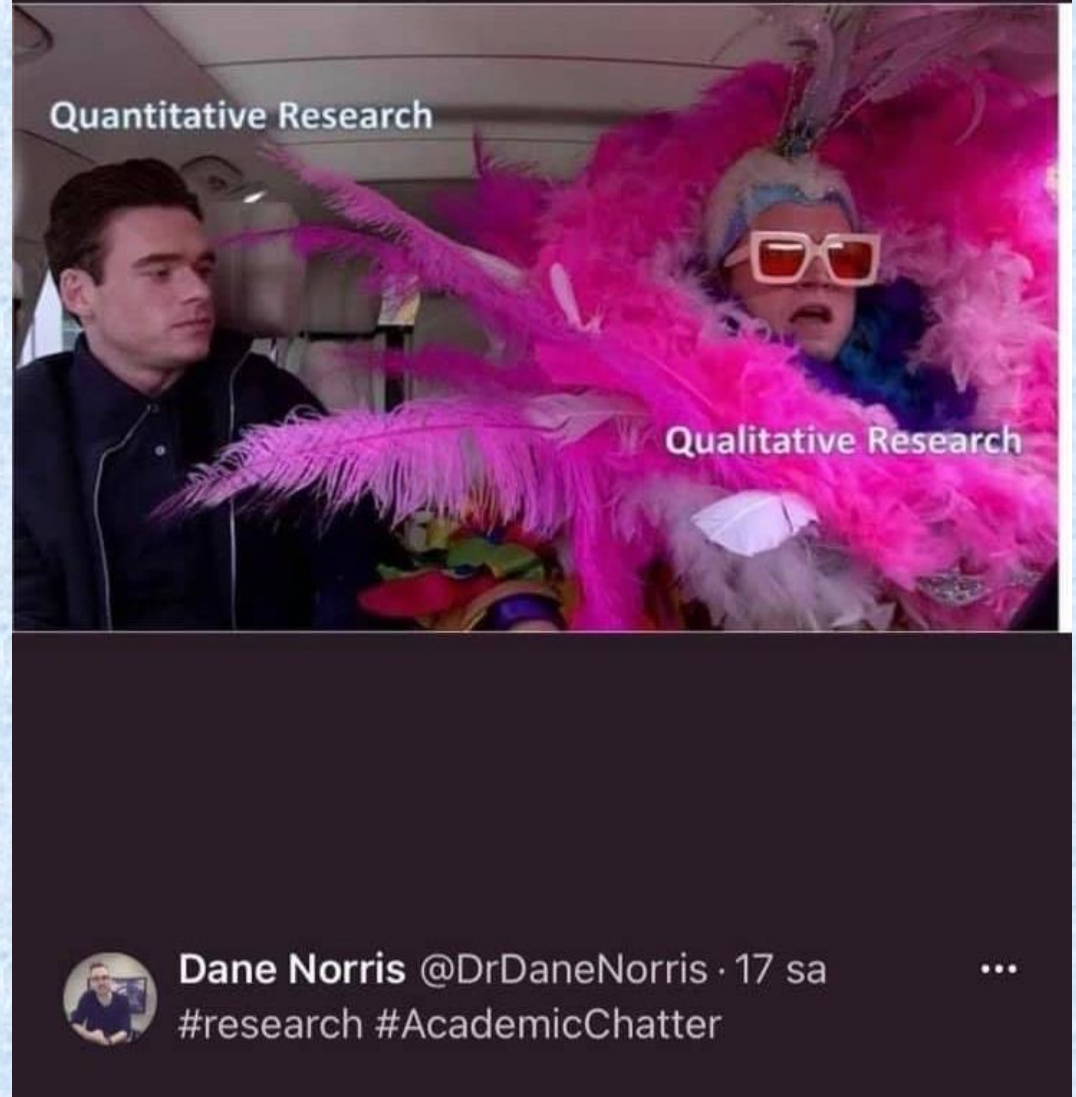
Paradigma aslında bir dünya görüşüdür; bu da nitel paradigma ve nicel paradigma olabilir.

Nitel araştırmacı olmak/nitel yaklaşım için temel nokta →

Nitel araştırmacıların kanıta dayalı ancak ölçümden ziyade

anlam odaklı iyi bir hikaye (!)
sunması gerektiğidir.

Nitel araştırma yaklaşımı

Nitel araştırma daha insani deneyim, algıları, motivasyonları, niyetleri ve davranışlarını anlamak ve keşfetmek için araştırma yaklaşımlarını kapsayan (veya paradigmlar) bir dizi için şemsiye terimidir.

Olgu bilim

Kültür analizi

Gömülü kuram

Durum

çalışması

Tarih analizi

feminist çalışma

Söylem analizi

Eylem araştırması

Araştırma, veri toplama biçimi önceden bir protokol aracılığı ile belirlenmiş işlemler dizisidir.

Paradigma: Sorunların nasıl anlaşılması ve ele alınması gerektiğine ilişkin bilim adamları arasında paylaşılan ortak inançlar ve anlaşmalar dizisi

***Soru 1,2,3,...**

Konunun sınırları belli ve araştırmacının bilimsel kapasitesinin çözebileceği düzeyde olmalıdır. Gerekli parasal ve malzeme laboratuvar gibi olanaklar mevcut olmalıdır. Konu ilgi çekici olmalı ve bilim dalı için önemli bir soruya yanıt verebilmelidir.

Araştırma konum nedir?
Neyi ortaya çıkarmak istiyorum?

Kavram/kuram geliştirmek mi? Kuram test etmek mi?
Politika üretmek mi?

****Aslında birçok araştırma sorusu bilim felsefesi temelinde farklı yöntemlerle yanıtlayabildiği gibi, ortaya yeni soruların çıkmasına da olanak sağlayabilir. Bazı araştırma problemleri ve soruları, nicelden çok, nitel yaklaşıma daha uygun olabilir.**

*Kuş Saillard E. Nitel Araştırma Semineri, Manisa, Zafer Kalkınma Ajansı Destekli Proje sunumundan.

**Çetinkaya A, Altuğ Özsoy S. Araştırma Sorusundan Kurama Giden Yol: Nitel Araştırma. Akın B, Tanyer D, editörler. Kanıt Düzeyindeki Hemşirelik Araştırmalarında Kalite: Yöntem ve Raporlama. Ankara: Türkiye Klinikleri; 2018. p.1-7.

Araştırma sorusundan paradigma kararı...

- (Nitel) Araştırma soruları geliştirmek **kolay bir iş* değildir**.
- Bir kişinin araştırmasının amacını birkaç satırda **özet**lemesi, ancak bunu doğru bir şekilde yapması zor olabilir. → *«Brevity is the Beauty of Writing»*
Kısalık yazmanın güzelliğidir.
- 'nasıl' ve 'neden' sorularını yanıtlama ifadeleri anahtardır:

'...bu çalışmanın amacı, hastaların (yada klinisyenlerin) Yapay Zekayı (AI) nasıl kavramlaştırdığını keşfetmek'
- Araştırmacılar **daha derin bir anlayış düzeyi aradığından** 'keşfet-explore' gibi

****ÖRNEK:** «Annelerin Talasemili çocuk yetiştirme konusundaki deneyimleri nelerdir?» sorusunda, popülasyon “Talasemili çocukların anneleri”, bağlam/olgu "Talasemili çocuklara ebeveynlik yapmak" ve ilgilenilen sonuç/çıktı “deneyimlerdir”.

*Finn GM, Dueñas AN, Kehoe A, Brown MEL. A novice's guide to qualitative health professions education research. *Clin Exp Dermatol.* 2022; 47: 2090-2095.

**Renjith V, Yesodharan R, Noronha JA, Ladd E, George A. Qualitative Methods in Health Care Research. *Int J Prev Med.* 2021 Feb 24;12:20. doi: 10.4103/ijpvm.IJPVM_321_19

Nitel araştırma sorusu tipleri*

ARAŞTIRMA SORUSUNUN TİPİ		ÖRNEKLER	OLASI ARAŞTIRMA YAKLAŞIMI
NİTEL ARAŞTIRMA SORUSU (Açıklayıcı)	Ontolojik yaklaşımda araştırma sorusu (Katılımcıların gerçeklerini yakalama) nın doğası (nature) nedir? nın yaşadığı deneyimler nelerdir? gibi olmak nedir?	Olgubilim yaklaşımı Anlatı yaklaşımı Kültür analizi
	Epistemolojik yaklaşımda araştırma sorusu (Olguyu / fenomeni anlama) nasıl meydana gelir? olmak ne anlama geliyor? 'ı etkileyen faktörler nelerdir?	Durum çalışması Kültür analizi Gömülü kuram yaklaşımı Olgubilim yaklaşımı

* Saldana J (2013). The Coding Manual for Qualitative Researchers.SAGE Publications Ltd. pp:61

Nitel araştırma örnekleri

Fenomenolojik araştırma /Phenomenological research

- Cornelio ve ark.: **Annelerin lösemili çocuklara ebeveynlik yaparken yaşadıkları deneyimleri keşfetmeyi** amaçlamış, 10 anne + derinlemesine yarı yapılandırılmış görüşmeler

Husserl'in fenomenoloji yöntemi kullanılarak çözümlene, temalar:

«**Hayatta dönüm noktası**», «**hayatta kalmanın anahtarı olarak inanç**», ...

Sonuç, çocuklarda görülen lösemi gibi kronik hastalıkların çocuk ve anne üzerinde olumsuz sonuçlar doğurması ve baş etmeye yardım .

Anlatı araştırması/ Narrative research

- Karlsson ve ark. : **Alzheimer hastalığı olan kişilerin hayat hikayelerini nasıl sunduklarını keşfetmek** amacıyla, 9 katılımcı + Çocukluktan yetişkinliğe, oradan da şimdiki yaşama kadar yaşadıkları yaşam deneyimlerini ve gelecek yaşamla ilgili görüşlerini anlatmaları

Nitel araştırma örnekleri

Gömülü Kuram Araştırması /Grounded Theory Research

- Williams ve ark.: **Benlik duygusu ile yeme bozuklukları arasındaki ilişkinin doğasını keşfetmek** amacı+ yaşam boyu Anoreksiya Nervoza öyküsü olan 11 kadın, Gömülü kuram metodolojisi analizi

Sonuç: Benlik/kendilik ile Anoreksiya Nervoza arasındaki ilişkinin doğasına ilişkin kuramsal bir çerçevenin geliştirilmesi

Etnoğrafik araştırma/ Ethnographic research

- LeBaron ve ark.: **Hindistan'da opioid bulunabilirliği ve kanser ağrısı yönetiminin önündeki engelleri** araştırmaktı. Araştırmacılar, derinlemesine yarı yapılandırılmış görüşmeler, katılımcı gözlemi ve belge incelemesi kullanarak 59 katılımcıdan veri topladı. Araştırmacılar, resmi görüşmenin açık kodlaması ve tematik analizi yoluyla önemli engeller belirlediler.

Nitel araştırma örnekleri

Tarihsel araştırma / Historical research

- Lubold: Üç ülkedeki (İsveç, İrlanda ve Amerika Birleşik Devletleri) **emzirme eğilimlerini** tarihsel çözümleme

Sonuç; güçlü aile politikalarının, uluslararası önerilere bağlılığın ve bebek dostu hastane girişiminin benimsenmesinin emzirme oranlarını büyük ölçüde artırabilir.

Durum/örnek olay/vaka araştırması / Case study research

- Beal ve Millenbrunch: **Doğurgan çağ bir kadının felç sonrası cinsellik algısı**, nitel bir vaka çalışması yaklaşımı → Akut iskemik inme öyküsü olan 36 yaşındaki iki çocuk annesi bir kadın+ yarı yapılandırılmış görüşme tümevarımsal çözümleme;

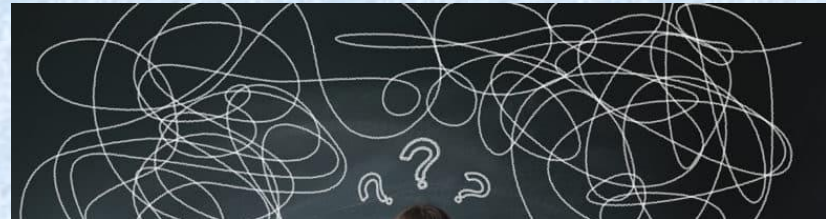
«Doğurganlık yıllarında yaşanan felç, kadının kendisini cinsel bir varlık olarak algılamasını ve toplumsal cinsiyet rollerini yerine getirme yeteneğini etkileyebilir.»

Nitel düşünmek zor (mu?)dur.

- Günümüz dünyası nicel baskın+ Sağlıkta da baskın olan nicelik / sayısalılık

Oysa sağlık ile ilgili araştırma yapılırken kişilerin şu özelliklerinin dikkate alınması gerekmektedir;

- bilinç / farkındalık,
- değerler,
- duygular,
- anlam,
- karışıklıklar gibi. Bu özellikler* **belirsiz şeylerdir ve sayılara dökülmesi zordur.**
- Nitel araştırma özellikle, **insan sağlığının ölçülmesi güç olan taraflarını yakalamaya ve ele almaya çalışmaktadır.**

İki önemli nokta: Emik ve etik bakış

- İnsan, dünyayı kendi sosyal pozisyonu ve kültürüne ait dar pencereden görme eğiliminde (etnosentrizm); başkasının gözünden dünyayı görebilmek

Basitçe farklı görüş açısı, **olmadığınız yerden görünendir.**

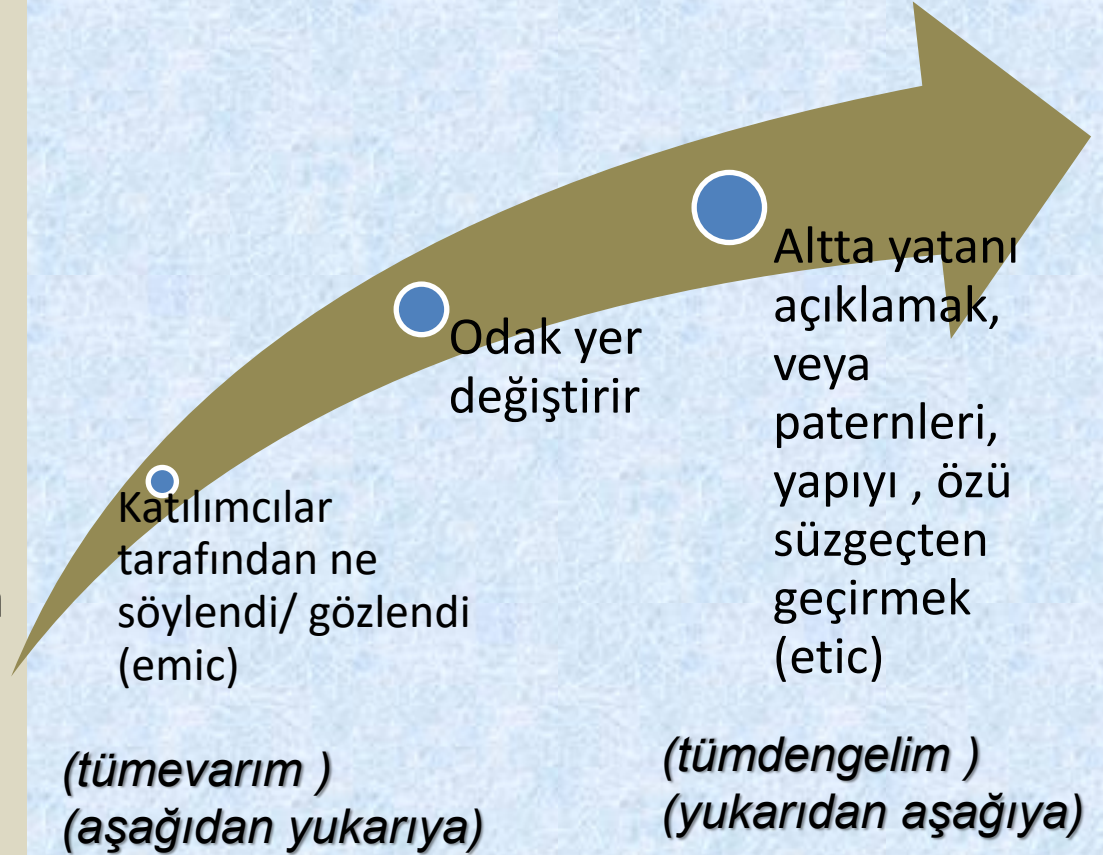
“**Emik bakış**” içeriden olanın (insider) ne yaptığına bakar ve onların kültürünü anlamaktadır. Onların gerçeklik algısını ve onların yaptıkları şeyi neden yaptıklarına ilişkin açıklamayı içermektedir.

“**Etik bakış**” ise; dışarıdakilerin, içeridekilerin kültürüne ilişkin örnekleri, kalıpları (paternleri) araştırırken kullandığı analitik çerçeveyi ve araçları ifade eder.

Nitel araştırmalar: Emik bakışla ilgili etik açıklamalar sağlamaktadır.

Tümünde temel yaklaşım: Emik bakıştan → Etik bakışa geçiş

- ... içeriden olana ait kavramları (EMİK) dışarıdan olanlarca da (ETİK) anlaşılabilir olacak şekilde düzenlemek*
- ... bunu içeriden olanın görüşlerini kaybetmeden ve ihanet etmeden / değiştirmeden yapmak

Nitel ve nitel yaklaşımları karşılaştırma

Veri analizi

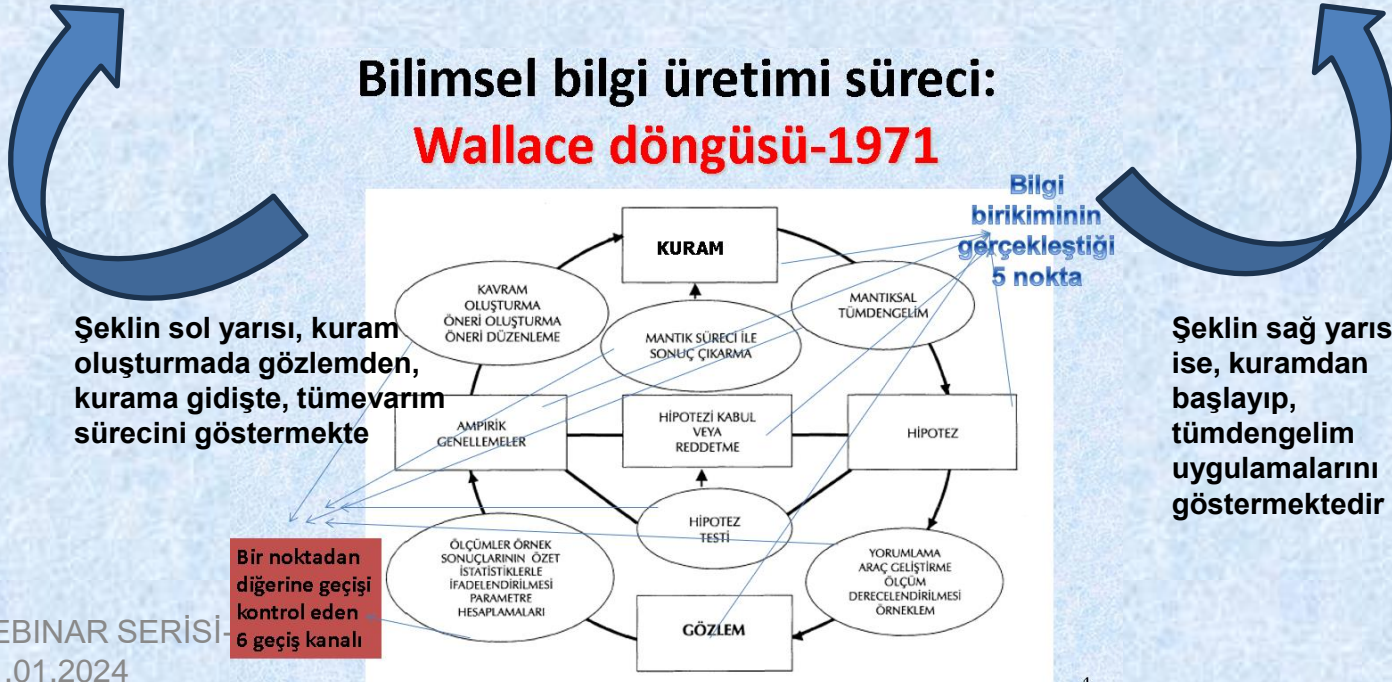
Nitel

- Aynı anda (simultane)
- Tümevarımsal* Sağlık alanında bazen KURAM TEMELLİ...Tümdengelim

Nitel

- Veri toplama sürecinden ayrı
- Tümdengelim *ölçek geliştirme için kısmen tümevarımsal

Bilimsel bilgi üretimi süreci: Wallace döngüsü-1971

Analiz / yorumlama → Verilerin nasıl Kuram / kavram üretimi anlamlandırılacağı*

- Analiz ve yorum, aynı konunun parçaları kısmen örtüşüyor.

«Yorumlama» bilinçli bir anlam ve anlayış arayışının adı

- Dünyayı anlamaya yönelik insan çabalarında bir zorunluluk.

Yorumun belirli yönleri → yalnızca nitel yaklaşımlarda değil, tüm araştırma türlerinde vardır.

- Yorum bilgisi araştırmacıya bir dizi kural sunmaz
- Yorumlama süreci analizdeki kadar açık, şeffaf ve düzenli değildir ve kopyalanması daha zordur.
- Günümüzün araştırma pratiğinde, Hermeneutik /Hermenötik, yorumlamaya genel bir yaklaşım/metodoloji
- *Nitel terminolojide çözümlene → YARATICI, desen, bricolor*

Nitel çözümlemede çeşitlilik

- Analiz/ Çözümleme: **Toplanan verileri bilgiye dönüştürme süreci**
- Kendi doğal akışı içinde → sosyal hayatın incelenmesi
- Sosyal yaşamın zenginliği ve karmaşıklığı, sosyal hayata dair farklı bakış açıları ve çözümleme türleri olduğu, dolayısıyla da **nitel verilerin çözümlenmesinde çok çeşitli bakış açılarının ve uygulamaların olduğu** anlamına gelir.
- Birçok farklı teknik vardır, **çünkü açıklanacak birçok soru ve sosyal gerçekliğin derinlemesine incelenecek birçok yönü vardır .**

Nitel yaklaşımın özelliği nedeniyle...

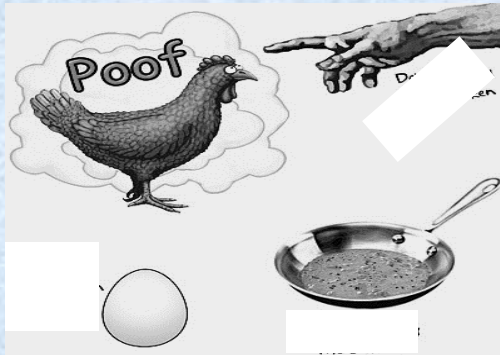
- Nitel verilere farklı bakış açıları ile yaklaşılabilceği için, **ister tamamlayıcı ister birbirine zıt olsun, çok sayıda çözümleme stratejisi olmasının haklı gerekçeleri vardır.**
- Günümüzde nitel araştırma, **çözümleme tekniklerinin bir deposu gibidir** ve nitel bir veri bütününe, farklı yönleri aydınlatan birden çok teknik uygulanabilir.

****Nitel yöntemler kesinlikle statik değildir; Aynı araştırmacı veya araştırma ekibi tarafından yürütölseler bile, farklı biçimlerde görünebilen, aynı etikete sahip yöntemler vardır.**

*Denzin ve Lincoln- 1994; Punch-2005

**Morse -2019

Omlet yapmak!

Nitel araştırmada: ARAŞTIRMACI “Araştırma Enstrümanı”dır.

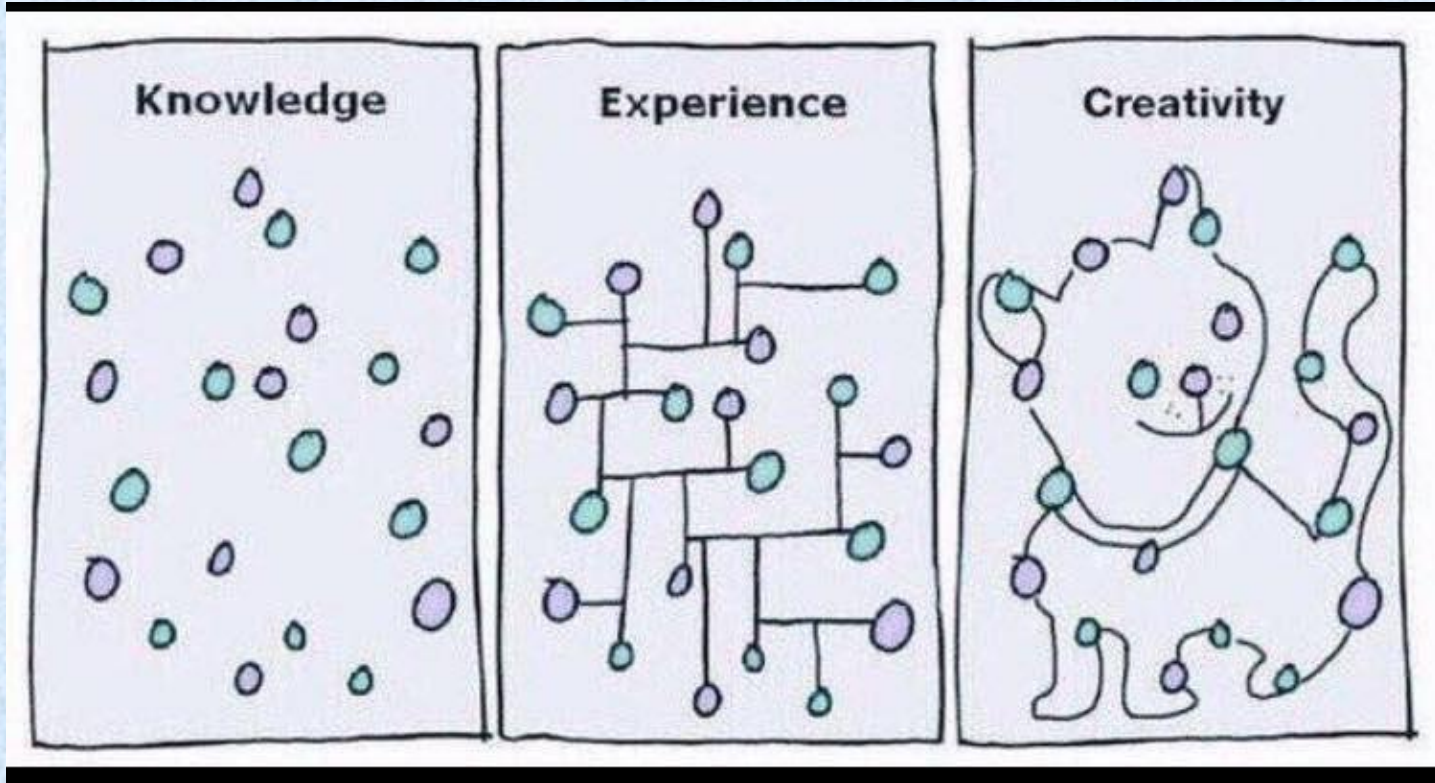
*Çekici bulursanız
kullanın veya **kendi**
metodolojik
senfoninizi
besteleyin...

*Nitel araştırmada araştırmacıların benlikleri devreye girer,
deneyimleri kaynak haline gelir.

Araştırmacıların genleri farklılık gösterdiği gibi araştırmacının deneyimleri,
teşvikleri ve güdöleri de farklılık gösterir.
Bu çoğulculuk, bilimi yenilikçi ve girişimci tutmanın *tek yoludur*.

... yaratıcı bir sıçrayış yada farklı eleştirel bakış gerekiyor gibi?

Yaratıcı olmak → (Sosyal) bilimler + nitel araştırmalar bilgi + eşsiz deneyim

Çözümleme güvenilir mi?

- **Analiz---Çözümleme:** sistematik disiplinli (şeffaf olma anlamında) görülebilir ve tanımlanabilir olmalıdır.

Bir araştırmayı değerlendirmek için sorulabilecek bir soru şudur:

“Araştırmacı bu veriler ile bu sonuçlara nasıl ulaşmıştır?”

*<https://www.slideshare.net/merlien/the-power-of-cognitive-interviewing-and-what-qualitative-research-can-learn-from-behavioural-economics-tns>

! EndiŖe 1*: Geçerliliği Sağlamak İçin Kontrol Listelerini Kullanma +

Geçerli veri özömlemesi /iyi bir anlamlandırma/yorumlama için

- Alanyazın /literatür bilgisi
- **Ciddi/yoğun düşünme** : Odaklanma, organize olma ve sebat
- **BiliŖ**: Algı, dikkat, bellek, duygular, dil, karar verme, düşünme ve akıl yürütme gibi, zihnin dünyayı anlamaya yönelik yaptığı işlemlerin tümü
- Kavramsal, analitik, teorik beceriler ve
- **Yazma yeteneği** gerekir.

*Morse J (2020). The Changing Face of Qualitative Inquiry. International Journal of Qualitative Methods, 19:160940692090993

**<https://www.slideshare.net/merlien/the-power-of-cognitive-interviewing-and-what-qualitative-research-can-learn-from-behavioural-economics-tns>

Verileri Anlamlandırmada Yardımcı Bazı Stratejiler

- **Nedensellik ve anlayış / Causality and understanding**

Nicel teknikler bağımsız ve bağımlı değişkenlerin arasındaki nedenselliği belirleme

- **Nitel yaklaşım**, değişkenler arasında kesin neden-sonuç ilişkileri kurmaktan öte, **öncelikle karmaşık ve anlaşılması zor olanı sistemik bir perspektifle anlamaya** yöneliktir.

Sağlık bilimlerinde anlayış geliştirme*

- Nitel araştırmanın özü: İnsan davranışının zenginliğini ve karmaşıklığını anlamak
- «*Nitel araştırma, bireyle doğal ortamlarında sürekli temas yoluyla incelenen ve bu bireyin deneyimlerini anlamamıza yardımcı olacak zengin, tanımlayıcı veriler üreten insan deneyimleri ve gerçeklikleri hakkında geniş kapsamlı soruları içerir*»(Munhall)
- **Nitel araştırmaların sonucunda**: sağlık müdahaleleri, açıklayıcı sağlık modelleri ve tıbbi-sosyal teoriler geliştirilebilir.

*Renjith V, Yesodharan R, Noronha JA, Ladd E, George A. Qualitative Methods in Health Care Research. Int J Prev Med. 2021 Feb 24;12:20. doi: 10.4103/ijpvm.IJPVM_321_19

«**Tümevarım üretir mi? Efsane mi?**» tartışması bile yaşanırken bir çok meslekte **YARATICI ve ELEŞTİREL** **YAZMAK önemli...**

- 20. yy ortalarından itibaren pozitivist bilimin sarsılması
 - 1993 lerde «*Gortner* : modası geçmiş deneysel bilim ile ilgilenen hemşireliğe» eleştiri başlamış
- Sağlık disiplinindeki **daha önceki metinlerin eleştirilmemiş atıflarıyla tekrarlanan yanlış anlaşılma** ve bilimin felsefesiyle ilgili bilgi eksikliği, araştırmacılarını sağlam metodolojik tercihlerine yöneltmeli

Bilimsel dedikodu yapmadan 😊

Verileri Anlamlandırmada Yardımcı Bazı Stratejiler-2

- **Eşzamanlılık ve veri üretimi/ Simultaneity and data generation**

Sosyal ortamdaki veriler kolaylıkla toplanabilecek nesnelere oluşmadığı için veri toplama yerine → veri üretme terimi

- Veriler üretilir, yani bunlar araştırmacının kurgusudur.
- Veriler istatistiksel tablolar ve yıllık raporlar gibi ikincil kaynaklardan alınsa bile, araştırmacının bunların güvenilirliğini değerlendirmesi ve kontrol etmesi, bir seçim yapması ve bunları araştırmacı tarafından seçilen grafik veya metin gibi formatlarda birleştirmesi gerekecektir.
- Dolayısıyla ampirik araştırmanın **erken aşamasında bile, araştırmacı analiz/yorumlamayla meşguldür.**

Nitel Araştırmada Veri Toplama Yöntemlerinden Dokümanlar / Görsel-İşitsel Materyaller ve Örnekler

“windshield and walking surveys”
“ön cam turları”

1	Dokümanlar	Hemşirelik Alanından Bazı Örnekler
	<ul style="list-style-type: none">- Araştırma süresince bir dergiyi takip etme- Bir katılımcının Araştırma süresince bir dergiyi takip etmesi veya günlük tutması- Katılımcılardan bireysel mektuplar toplama- Resmî belgeleri analiz etme (örneğin; resmî notlar tutanaklar, kayıtlar, arşiv belgeleri)- Otobiyografileri ve biyografileri analiz etme- Katılımcıların video kayıtları yapmasını veya fotoğraf çekmesini sağlama (örneğin; fotoğraflama tanımlama)- Çizelge incelemelerinin yürütülmesi- Tıbbi kayıtları inceleme- Diğer dokümanlar	<ul style="list-style-type: none">- “Hemşirelikte Araştırma Geliştirme Dergisi” nin bir yıldaki yayınları- İlk doğumu yapan kadınların bebeklerine yazacakları mektupları- Tarihte hemşirelik alımı için özel kuruluşlarca (hastane, okul vb.) yapılmış ilan belgeleri- Hemşirelik son sınıf 30 öğrenciye fotoğraf makinası vererek pandemiyi ifade eden fotoğraflar çekmelerini istemek- Kadın doğum uzmanı kadın bir hekimin ve deneyimli bir ebeğin, doğumda “kendi bebeklerini kaybetmeleri” üzerine otobiyografilerini analiz etme- Aile Sağlığı Merkezi’nde izlenen bebeklere ait doldurulan kilo/ boy persentil çizelgelerinin incelenmesi- Suriyeli göçmenlerin çekilmiş fotoğraflarını katılımcılara göstererek, araştırmacının sorduğu sorular ile içeriği tartışması: Seslifotoğraf (photovoice)
2	Görsel-İşitsel Materyaller	Hemşirelik Alanından Bazı Örnekler
	<ul style="list-style-type: none">- Fiziksel iz kanıtlarını inceleme (örneğin karda ayak izi)- Sosyal bir durum, bireysel veya grup için videokaseti veya film- Ana web sayfalarını inceleme- Seslerin toplanması (örneğin; müzik, çocuk gülmesi, araba kornası)- E-posta ve tartışma ortamlarındaki mesajların toplanması (örneğin; Facebook)- Kısa mülakat metinlerinin toplanması (örneğin; Twitter)- Favori ürünleri veya ritüel nesnelere inceleme.	<ul style="list-style-type: none">- Göç üzerine yapılmış bir film çözümlemesinde hemşireye bakış- Hemşirelik fakültelerinin web sayfalarını inceleme- Yenidoğan yoğun bakım ünitesinde seslerin toplanması- Sosyal medya da yer alan hemşirelik mesleğine dair haberlerin toplanması- Yenidoğana nazar boncuğu takma üzerine inceleme

Verileri Anlamlandırmada Yardımcı Bazı Stratejiler-3

- **Karşılaştırma yapmak/ Comparison**

Nitel araştırma analizinin anahtarı **karşılaştırmadır**. *Veriler:*

- ✓ Veriler ile,
- ✓ Mevcut teori/kuram ile ve
- ✓ Önceki araştırmalardan elde edilen sonuçlarla karşılaştırılır.

Sürekli karşılaştırma → kalıpların oluşturulduğu ve kavramlara, kategorilere ve sonrasında teorilere dönüştürüldüğü **anlamlandırma sürecinin bir parçasıdır**.

Anahtar Bileşen. Sürekli Karşılaştırma

* Patton, M.Q. (1990) Qualitative Evaluation and Research Methods. Thousand Oaks, Sage, p:278.

Verileri Anlamlandırmada Yardımcı Bazı Stratejiler-4

- **Verilerin yoğunlaştırılması/ Condensing data**

Çok büyük bir veri zenginliğine ulaşmak olumlu, ancak analiz söz konusu olduğunda OLDUKÇA ZORDUR.

Bu nedenle verileri yönetilebilir hale getirmek için azaltma önerisi kullanılmakta!..

Ancak bunun yerine, aynı bilgiyi daha sıkı/yoğun (kompakt) ve yönetilebilir hale getirmek, ancak ağırlık kaybetmemek için verileri yoğunlaştırmak gerekiyor.

Verileri Anlamlandırmada Yardımcı Bazı Stratejiler-5

- **Şeffaflık/ Transparency**

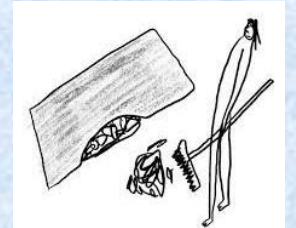
Bilimsel araştırmanın beklenen bir özelliği, okuyucunun araştırmacının eylemlerini ve düşüncelerini takip edebilmesidir.

ZOR! Resmileştirilmiş matematik dili nesnellik açısından bir garanti oluşturmazken ve istatistiklerle yalan söylemenin iyi bilinen ve yaygın bir aldatmaca olması

Analiz, araştırmanın okuyucusu/tüketicisi için şeffaf olmalıdır.

* Gummesson E (2005), "Qualitative research in marketing: Road-map for a wilderness of complexity and unpredictability", European Journal of Marketing, Vol. 39 No. 3/4, pp. 309-327. <https://doi.org/10.1108/03090560510581791>

**<https://www.facebook.com/Psikologsenaykahraman/photos/a.263979237443608/549633898878139/?type=3>

Verileri Anlamlandırmada Yardımcı Bazı Stratejiler-6

- **Teknikler/ Techniques**

Nitel analiz literatürü, matrisler ve grafikler gibi verileri yapılandırmak için çok çeşitli teknikler sunmaktadır (Miles ve Huberman, 1994; Yin, 1994).

Strauss ve Corbin (1991), Gömülü (grounded) Kuramdan esinlenerek nitel analize **aşamalı bir yaklaşım** sunar ve Gömülü (Grounded) Kuram üzerine kitaplar analiz için talimatlar verir (Glaser, 1978).

Nitel analiz uygulama konusunda **deneyimli bir araştırmacının danışmanlığı** + sonuçlanan diğer araştırmacıların **raporlarının** da **okunması** tavsiye edilmektedir.

İlk önce bazı nitel araştırmalar "yapmadan" mükemmel (?) nitel araştırma yapılamayacağı* ...

- Çünkü kişiye prosedürleri öğrenme ve **nitel düşünmeye başlama fırsatını sağlar**, ancak bu hikayenin sadece bir kısmı.
- Yalnızca araştırma yaparak, bildiklerinizin, verilerin, araştırma hedefinin ve bağlamının ışığında prosedürleri (ve alternatif prosedürleri) düşünerek **'iyi' bir nitel araştırmacı olmaya adım atılabilir**.

*Morse J (2020). The Changing Face of Qualitative Inquiry. International Journal of Qualitative Methods, 19:160940692090993

Nitel araştırmacı olmak için:

- Bir danışmak bulmak
- Dersler almak
- Kişinin bolca ve eleştirel olarak okuyarak kendini geliştirmesi
- Teori kurnazı olmak
- Yazmayı, dinlemeyi, dūřünmeyi, odaklanmayı ve gülmeyi öğrenmek
- Niteliksel araştırma bulgularına, ardından da kişinin özellikle kullanmak istediği niteliksel yöntemle odaklanan çalışma gruplarına katılmak
- Konferanslara katılmak
- Fikir ve sorunlarınızı tartışabileceğiniz meslektaşlardan bir destek sistemi geliştirmek.

Verileri Anlamlandırmada Yardımcı Bazı Stratejiler-7

- **Bilgisayar yazılımı/ Computer software**
- *Yazılım, verileri düzenli bir şekilde saklayabilir, veri yapıları ve hiyerarşileri sağlayabilir, belirli analitik görevleri gerçekleştirebilir ve araştırmacının verilere yönelttiği sorulara yanıt verebilir ⇔ Kolaylaştırıcı+ Verimlilik*
- Yazılım yardımcı olur, ancak **insan araştırmacının analist/yorumlayıcı rolünü ve sürekli olarak ince/hassas-analitik/yorumlayıcı becerilere** (to fine-uneanalytical/interpretive skills) olan ihtiyacı **KARŞILAMAZ...**
- Bu nicel araştırmalar için de geçerlidir.

Çözümleme nasıl yapılabilir?

- **Elde çözümleme** (sayfalar arasında kaybolmadan, sürekli not alarak, numaralandırma)
- **Yazılım programları (software) ile çözümleme**
 - N VIVO (Türkçe menüsü yok)
 - MAXQDA (Türkçe menüsü bulunuyor)
- Atlas.ti <http://www.atlasti.de/index.html>
- N6 <http://www.qsrinternational.com/>
- NVivo <http://www.qsrinternational.com/>
- Maxqda <http://www.maxqda.com>

HATIRLATMA:

Programlar sadece bilgisayar ortamında verileri bütün olarak görme, yedekleme, değişiklik yapma gibi işlevlerde **kolaylık** sağlar, **analiz yapmaz**, kodlamayı araştırmacı yapar, ilişkileri araştırmacı belirler!...

Analiz sürecinde, bir bilgisayar programı kullanmalı mıyım?

Okuma önerisi

Basit TN (2003). Manual or elektronik? The role of coding in qualitative data analysis. Educational Research; 45(2): 143-54.

Projenin büyüklüğü, fonları, zaman kullanımı, araştırmacının uzmanlığı... karar vermede yönlendirir

Nitel Çözümlemede Sonuçları Resmetmek ve Doğrulamak (Miles ve Huberman 1994)

Anlam Üretmek İçin Taktikler

1. Örüntüleri ve temaları kaydetmek
2. Akla yatkın görmek
3. Kümelemek
4. Metaforlar oluşturmak
5. Saymak
6. Karşıtlıklar oluşturmak ve karşılaştırmalar yapmak
7. Değişkenleri parçalara ayırmak
8. Özellere genelin içine yerleştirmek
9. Etkenler oluşturmak
10. Değişkenler arası ilişkileri kaydetmek
11. Ara değişkenleri bulmak
12. Mantıklı bir kanıt zinciri kurmak
13. Kavramsal/kuramsal tutarlılık sağlamak
(1994:245-262)

Bulguları Sınama veya Doğrulama Taktikleri

1. Örneklem düzeyini denetlemek
2. Araştırmacı etkilerini denetlemek
3. Çaprazlama
4. Kanıtı güçlendirme
5. Dışta kalanların anlamını denetlemek
6. Sıra dışı olayları kullanmak
7. Sürprizleri izlemek
8. Tersine kanıt aramak
9. Eğer/o zaman testlerini kullanmak
10. Sahte ilişkileri dışa atmak
11. Bir bulguyu incelemek
12. Rakip açıklamaları çıkarmak
13. Bilgi verenlerden geri bildirim almak
(1994: 262-277)

Nitel verilerin sayısal analizi

Nitel verinin sayısallaştırılması güvenilirliği arttırır.

Weber'e göre 3 tür güvenilirlik vardır:

- **Değişmezlik:** Bir veri setinin analizinin aynı araştırmacı tarafından daha sonra tekrar edilmesi halinde aynı sonuçlara ulaşıp ulaşılamayacağıdır.
- **Tekrarlanabilirlik:** Bir veri setinin analizinde birden fazla kişi rol alıyorsa devreye girer. Aynı veriyi analiz eden bireyler arasında verinin analizi açısından uyum ve tutarlılık olması gerekir.
- **İsabet:** Bir veri setinin analizine temel teşkil eden tema veya kategorilerin belli bir standart veya norma göre yapılıp yapılmadığıdır.

*Weber,1985

Nitel verilerin sayısal analizi

- Nitel verinin sayısallaştırılması yanlılığı azaltır.
- Nitel verinin sayısallaştırılması verinin analizi sonucunda ortaya çıkan tema ve kategoriler arasında karşılaştırma yapmamıza olanak verir.
- Nitel verinin sayısallaştırılması, yapılan küçük ölçekli bir araştırmanın veya bir durum çalışmasının sonuçlarının, daha sonra anket gibi araçlarla daha geniş bir örnekleme ulaşılarak tekrar sınanmasına olanak verir.
- Sıklık (frekans) ! *Odak kategori belirlemede yardımcı ama nitel felsefeden uzaklaşma riski*

Verileri Anlamlandırmada Yardımcı Bazı Stratejiler-8

- **Sezgisel ve deneyimsel – ancak sistematik ve titiz/
Intuitive and experiential – but systematic and rigorous**

Araştırma tekniklerinin → Sezgi + sağduyu+ deneyim+ sağlam muhakeme+ bilgelik+ iç görü+ örtülü bilgi +empati + etik ... insani niteliklerle birleştirilmesi gerekir.

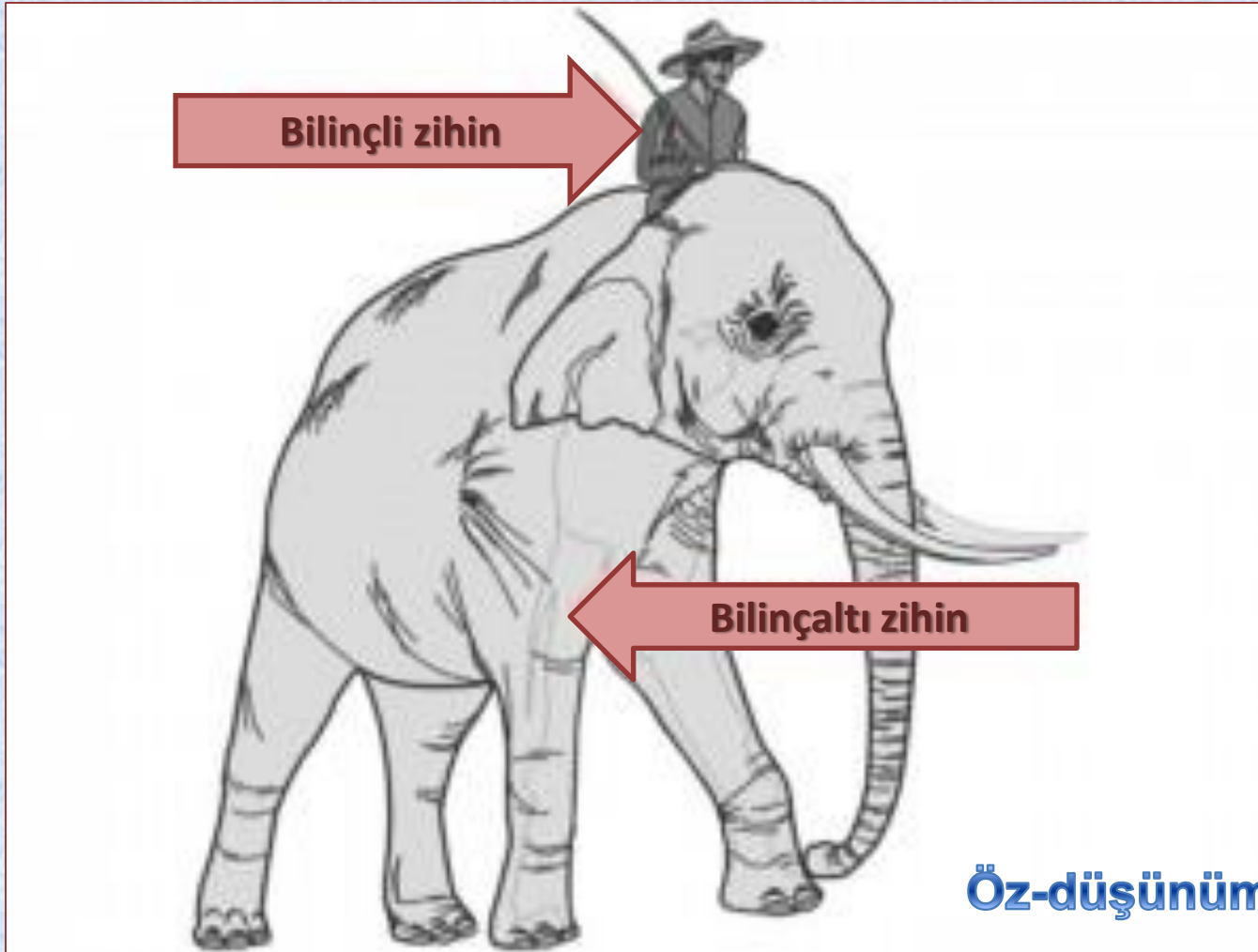
Kabul etsek de etmesek de analiz/yorumlama bireyin sezgisine bağlıdır.

– Gizli gündem/ The hidden agenda

- İNSAN günlük yaşamını sürdürme çabalarında olayları yorumlamaya devam ediyor. *Peki araştırma uygulamasını salt kişisel günlük uygulamadan ayıran şey nedir?* Aradaki fark daha çok bir derece meselesidir ve şeffaflık.

Nitel araştırmada farkındalık:

Jonathan Haidt'ın (2008) "Rider and the elephant (Binici ve fil)" metaforu

Bilinçli zihin:
binici ve bilinçaltının fil olduğu bir filin sırtında bir binici olduğunu. Binici zorla fili kontrol edemiyor/etmeye çalışıyor.

Öz-düşünümsellik / Reflexivity

- Düşünümsellik: Kişinin araştırılan olguya ilişkin önyargıları, değerleri, tercihleri ve önyargıları hakkında **eleştirel öz değerlendirmesini** ifade eder.
- Araştırmacının, araştırmanın yeri ve bağlamıyla etkileşime geçme ve bunları ifade etme şeklindeki **yansıtıcı süreç**: TİTİZLİK GÖSTERGESİ
- **Günlük tutmak**
- Creswell'e göre, «Düşünümsellik, **daha tarafsız yorumları güçlendirerek** çalışmanın güvenilirliğini artırır.»
Bağlamsal kolama
- Yansıtma /farkındalık /araştırmacının rolü...

Renjith V, Yesodharan R, Noronha JA, Ladd E, George A. Qualitative Methods in Health Care Research. Int J Prev Med. 2021 Feb 24;12:20. doi: 10.4103/ijpvm.IJPVM_321_19.

“Ruhsal Hastalara Yönelik Damgalamaya İlişkin Psikiyatrist Görüşleri ve Öneriler” *

Kuş Saillard (2010) öz düşünümsel (self reflexivitiy) notları:

“Araştırmacı, ruhsal hastalık tanısı ile kırklı yaşlarında tanışmış bir babanın kızı olarak, ruhsal hastalıklar konusunda toplumdaki sıradan insanlara kıyasla **görelî biçimde daha bilinçli bir yaşantı** sürdürmüştür. Ruhsal hasta yakını olarak deneyimler tutumları etkiliyor. Araştırmacının, babası kronik bir fiziksel hastalığa yakalandıktan sonraki süreçte deneyimledikleri, psikiyatri dışı sağlık hizmetlerine erişme sırasında damgalayıcı tutumların yarattığı sorunlarla yüzleşmesini sağlamıştır. Bu öznel yaşantı araştırmacıyı, bu araştırmayı yapmaya sevk eden temel saik olmuştur. **Bir hasta yakını olarak araştırmacının merakı, ‘hasta ve yakınları neler yaşıyor’ değildir çünkü bunu zaten kendisi deneyimlemiştir.** Bu nedenle araştırmacı, ruhsal hastaların damgalanma sürecine ‘içeriden bakışı’ tamamlayacak bir diğer önemli grup olarak gördüğü psikiyatrlar ile araştırma örneklemini sınırlandırmıştır. Psikiyatrlar ‘outsider within’ yani aynı anda **‘hem içeride hem de dışarıda’** konumlarıyla bu araştırma için önemli bir grubu oluşturmaktadır.”

Verileri Anlamlandırmada Yardımcı Bazı Stratejiler-9

- **Her şey veridir/ All is data**
- **Yorumlayıcı sarmal/ The hermeneutic helix**

Hermeneutics /yorumlama her türlü veriye uygulanabilir: Sözlü ve yazılı kelime ve sayıların, sembollerin, gözlemlerin, duygu ve düşüncelerin **akışında yorumlama**

Ön-anlama → anlama → anlayış geliştirme sarmalı

Dolayısıyla bildiklerimizle yeni öğrendiklerimiz arasında, veri dilimleri ile sistemik bir bütün ve somut ile soyut arasında bir etkileşim

Verileri hem kuram oluşturma hem de kuram test etme şeklindeki sürekli deneme yanılma sürecinde yorumluyor ve yeniden yorumluyoruz.

Verileri Anlamlandırmada Yardımcı Bazı Stratejiler-10

- **Alternatif yorumlar/ Alternative interpretations**

Güvenilirliği artırmak için araştırmacı olası **alternatif yorumlar sunmalı** ve bunların hem lehinde hem de aleyhinde tartışmalıdır.

- Çelişkili veriler göz ardı edilmemelidir.

Verileri Anlamlandırmada Yardımcı Bazı Stratejiler-11

- **Çeşitleme / Üç(gen)leme / Triangulation**

Aynı olayı farklı şekillerde incelemek **araştırmanın güvenilirliği(?)** açısından önemlidir.

Gerçeğin farklı yönlerini ve oluşumlarını öğrenebilmek için araştırmacı, **araştırdığı olay ve olguya ilişkin farklı bakış açılarını, farklı anlamları, farklı göstergeleri ve kaynakları** ortaya çıkarmalıdır*.

- *Veri çeşitlemesi*
- *Araştırmacı çeşitlemesi*
- *Yöntemsel çeşitleme*
- *Kuramsal çeşitleme*

*Yıldırım ve Şimşek, 2008

Veri çözümlenmesi(analizi)

BETİMSEL ANALİZ

- Elde edilen veriler daha önceden belirlenen temalara göre özetlenir ve yorumlanır.
- DOĞRUDAN ALINTILARA sıkça yer verilir.
- Derinlemesine analiz gerektirmez

!ortaya çıkan temaların ilişkilendirilmesi, anlamlandırılması
ve ileriye yönelik tahminlerde bulunulması işlemleri

İÇERİK ANALİZİ

- Amaç, toplanan verileri açıklayabilecek kavramlara ve ilişkilere ulaşmaktır.
- Betimsel analizde özetlenen ve yorumlanan veriler, **içerik analizinde daha derin bir işleme tabi tutulur** ve betimsel bir yaklaşımla fark edilemeyebilen kavram ve temalar bu analiz sonucu keşfedilebilir.

İçerik analizi

- Toplanan verilerin önce kavramsallaşması,
 - Ortaya çıkan kavramlara göre mantıklı bir biçimde organize edilmesi, ilişkilendirilerek düzenlenmesi
- Buna göre veriyi açıklayan temaların saptanması gerekmektedir.

Kodlama yaklaşımı	Çalışmaya ile başlanır	Kodların türetilmesi
Özetleme	Anahtar kelimeler	Anahtar kelimeleri analizden önce yada analiz sırasında tanımlama
Geleneksel (tümevarım)	Gözlem	Kategoriler analiz sırasında geliştirilir.
Yönlendirilmiş (tümdengelim)	Kuram (teori)	Analiz öncesi kuramda önceden var olan kategoriler

İster betimsel ister içerik analizi: Nitel araştırmada veri analizi

- Nitel araştırmacı
 - Araştırmasını
 - Verilerini
 - Var olan analiz yöntemlerini gözden geçirerek **araştırmasının doğasına en uygun analiz planını** (kapsamlı, sistematik) **geliştirmeli**

ESNEKLİK

ÇEŞİTLİLİK

YARATICILIK

Veri çözümlleme/analiz süreçlerini standartlaştırmak HATALI?

- Nitel araştırmacıyı sınırlandırır.
- Durum çeşitliliğini engeller.
- Yaratıcılığa gölge düşürebilir.

1. Wolcott- 1994
2. Miles ve Huberman -1994
3. Dey-1993
4. Straus ve Corbin -1990

Wolkott-1994

Nitel veri analizinde üç temel kavram

1. Betimleme

- Bu yaklaşım ile “ne” sorusuna yanıt bulunabilir.
- Araştırmada toplanan verilerin araştırma problemine ilişkin olarak neleri söylediği ya da hangi sonuçları ortaya koyduğu ön plana çıkmaktadır.
- Özgünlüğe sadık kalarak okuyucuya verileri sunma

2. Analiz

- “Neden” ve “nasıl” sorularına yanıt aranır. Veri setinde doğrudan görülemeyen, ancak kavramsal kodlama ve sınıflama yoluyla temaların ve bu temalar arası anlamlı ilişkilerin ortaya çıkarılması temel işlevidir.
- Nedensel açıklama yoluyla sistematik analiz → kavramsal kodlar → temalar → ilişkiler

3. Yorumlama

- “Bu söylenen ya da gözlenen ne anlama gelmektedir?” sorusuna yanıt arar.
- Araştırmacının kendi yorumlarını analize dahil etmesi
- Anlam odaklı, herkes tarafından aynı kabul edilmesi beklenmez.
- Anlama merkezli yapılıdır.

! SORU ÇÖZÜMLEMESİ

“Nitel görüşme yaptım, bulguları sunuyorum”

FARKINDALIK gösterir. Biliyor/bilmiyor

! YORUMLAMA ÇOK ÖNEMLİ. İyi bir analiz güçlü yorumlama gerektirir.

Miles ve Huberman-1994

Nitel veri analizi üç temel bileşeni

KEYFİLİK?→ AŞKIN GERÇEKLİK YAKLAŞIMI

NİTEL VERİ ANALİZİNİN ÜÇ TEMEL BİLEŞENİ

1. Verilerin indirgenmesi,
2. Verilerin sunulması
3. Sonuçların betimlenmesi ve doğrulanması
(Miles ve Huberman 1994:12).

Şekil. Nitel Veri Çözümlemesinin Bileşenleri: Etkileşimli Model (Miles ve Huberman 1994:12)

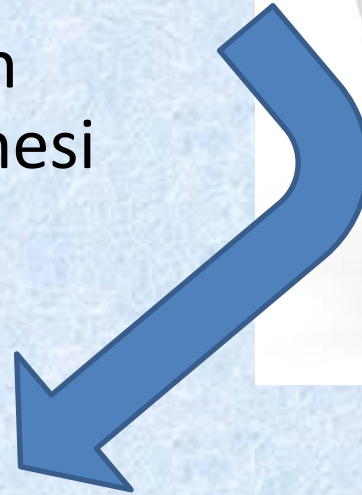
Dey -1993

Nitel veri analizi yaklaşımı

1. Betimleme ve sınıflandırma (classification) veriler içinden bazısını seçmektir aslında.
 - Kodlama (coding) → orijinal veri kaynağı içinden veri parçalarını (bit of data) alarak kategoriler yani kodlama birimleri içine atama süreci **(İN-VİVO KODLAMA!)**
2. İlintilendirme (linking) / ilişkilendirme
3. Bağlantılar kurma (connecting)

Strauss ve Corbin-1990 Nitel veri analizi yaklaşımı

1. Verilerin sürekli olarak karşılaştırılmasının yapılması
2. Kodlama aşamalarının sırasıyla uygulanabilmesi

Gömülü Kuram / Grounded Theory

Gömülü kuram kolay mı?

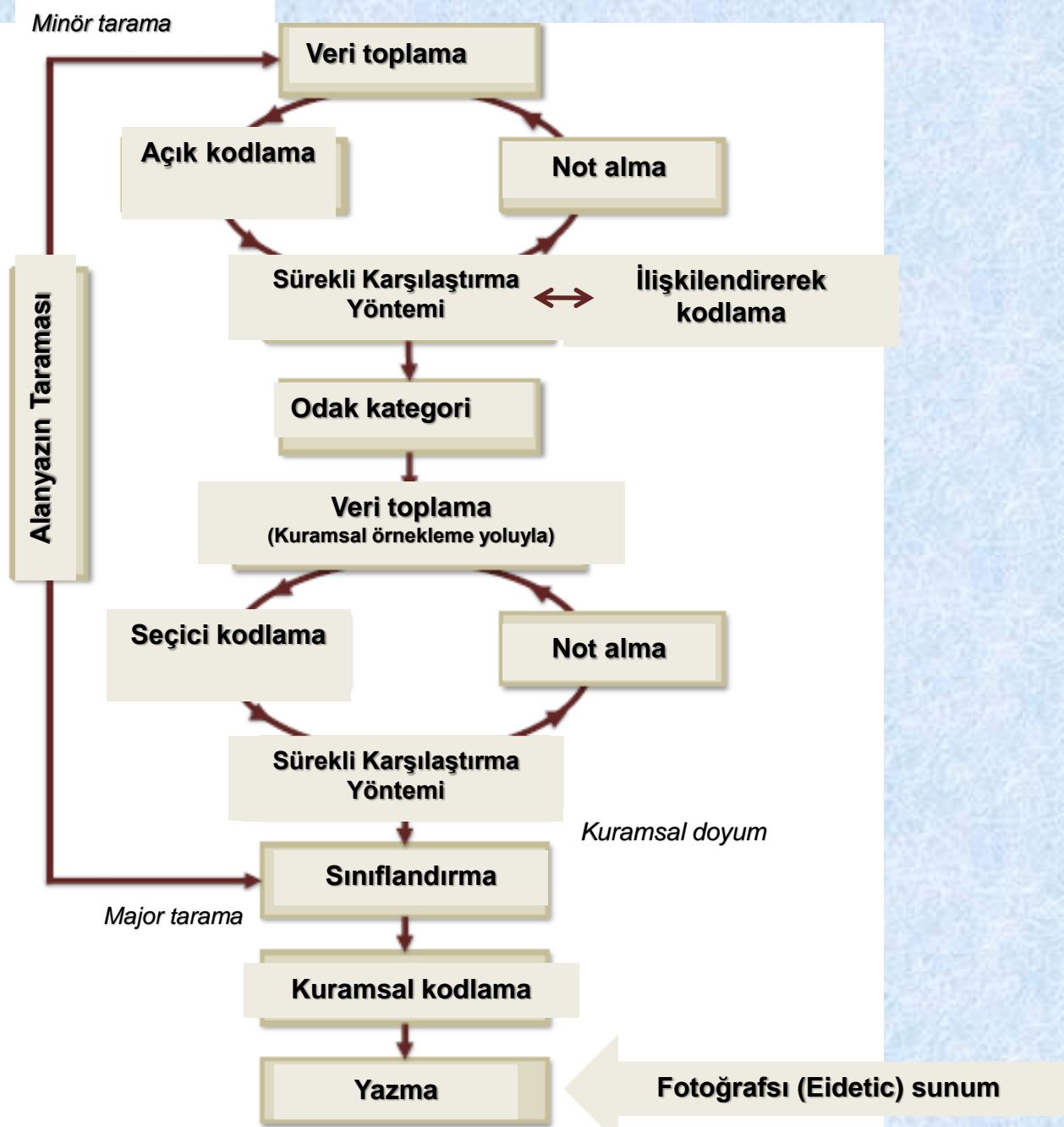
- 2007 yılında Avrupa'da bir survey sonucuna göre en fazla kullanılan %60 oranıyla gömülü kuram çalışmaları
- Tesadüf mü?
- Kolay mı yoksa, ondan mı?
- Türkiye'de net çalışmalar yok.
- İKİ ÖNEMLİ NEDENİ:
 - 1. 1967'lerden 1990'lara kadar nitel analizi sistematik yaklaşımla anlatan tek kitap
 - 2. Tümevarımsal gidiş, nitel desenlere çok uygun ve çok önemseniyor

Strauss ve Corbin-1990

Nitel veri analizi yaklaşımı

- Açık kodlama
- Eksenel kodlama
- Seçici kodlama
- Analitik not alma
- Orta düzey kuramın geliştirilmesi

1. Kod listesi oluşturma
2. Benzer kodları birbirleriyle gruplandırılarak kategoriler oluşturma
3. Kategori listesi oluşturma
4. Sürekli karşılaştırma yöntemini kullanarak veriler ile ortaya çıkan kategorileri karşılaştırma

SOBIAD WEBINAR SERİSİ-13

Şekil 2. Gömülü Kuram Döngüsü (Hoda, Noble, Marshall 2011)

ÖZETLE

Nitel araştırma verileri dört aşamada çözümlenir:

1.Verilerin kodlanması

2.Temaların bulunması

3.Kodların ve temaların organize edilmesi

4.Bulguların tanımlanması ve **yorumlanması**

1.Verilerin kodlanması

Görüşme, odak grup görüşmesi, gözlem, saha notu,
memo, görsel data

Hepsi metin formatına çevrilir

Metin içeriğinin analizi

İçerik analizi / Betimsel analiz

Veriden anlam çıkarmak / Veriyi bulgulara çevirmek

Başlangıçta
veri üzerinden
okumak

Metni bilgi
parçalarına
bölmek

Kodlar ile
bilginin etiket
parçaları

Kodların
örtüşmesi ve
fazlalığı
azaltmak

Temalar içinde
kodları yok
etmek

**Çok
sayfalı
metin**

**Çok
parçalı
metin**

**30-40
kod**

**Kodlar
20'ye kadar
azaltılmış**

**5-7 temaya kadar
kodlar azaltın**

Süreç: OKU, oku, OKU...

İÇERİK İÇİN
DİL İÇİN
KALİTE İÇİN

OKU

Verinin
kodlanması

Paternaleri ve
temaları bulmak

Yorum getirmek

TEMEL AMAÇ:

KAVRAMSALLAŞTIRMA:

Bilim kavramlar olmadan var olamaz
Kavramlar olguları anlamamıza ve etkili
düşünmemize yardım eder.

Veri çözümlleme sürecinin işlemsel bileşenleri

Not alma, kodlamayı önermeler geliştirme ile bağlantılıdır
(Punch 2005:195).

- Not alma ikinci temel işlemdir.
- Ama ardişik değildir. **Not alma, kodlama ile birlikte çözümllemenin başında başlar.**

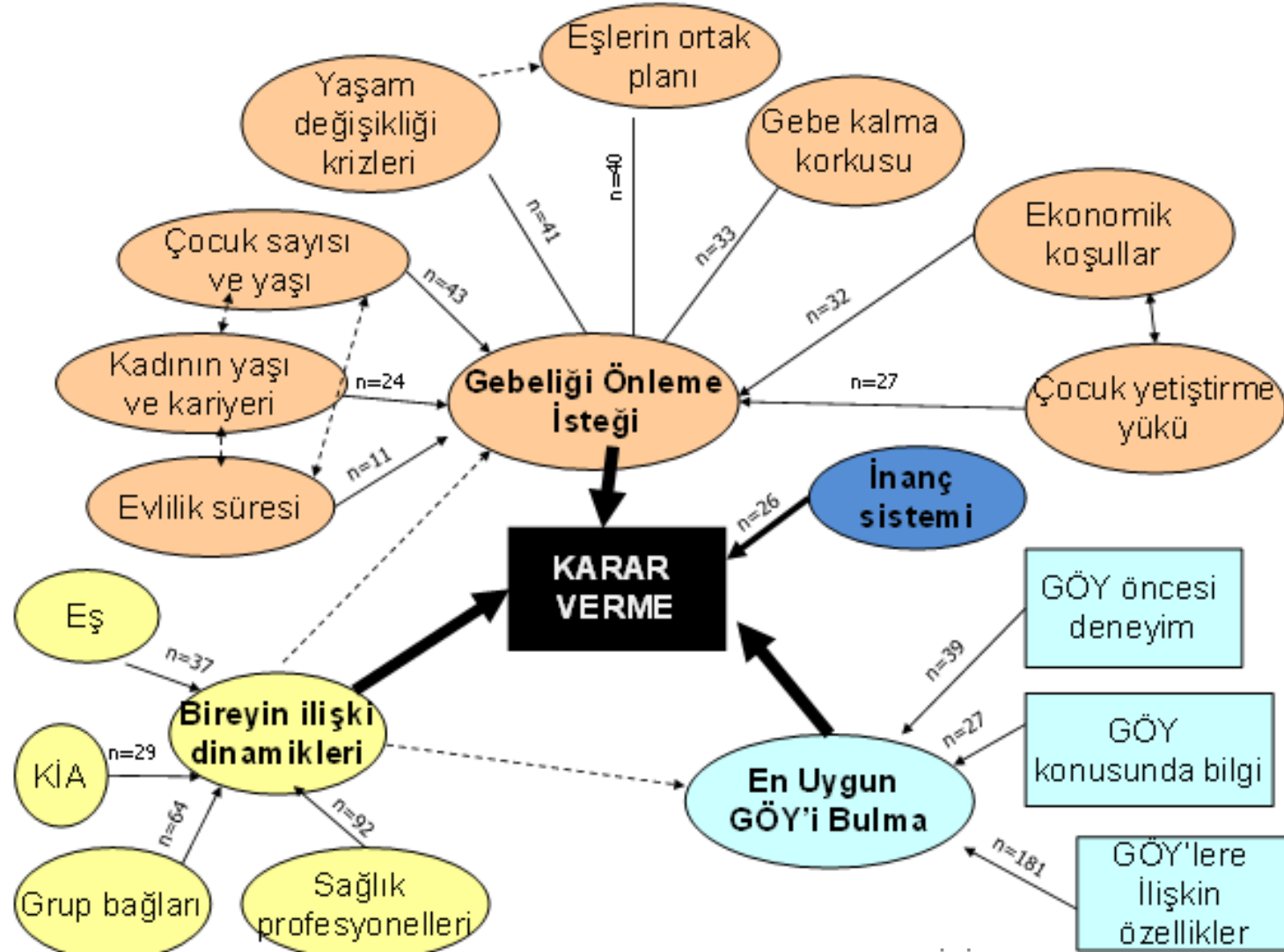
! EndiŒe 2*: Eksik Araştırma ile m¼cadele: • ANLAMLANDIRMA YOLUYLA

ARAŞTIRMA RAPORUNda (Nicel/Nitel);

- **Bilinenin bilinen yorumu !**
- **Bilimsel dedikodu !** yapmamak gerekli...
 - Bug¼n nitel yaklaşımı eleştirmedeki en ¼nemli nokta...
- Anlamın yanı sıra, **temaların literat¼rle, teori ve uygulama alanıyla yeniden entegrasyonu** da olmalıdır.
- Sonuçlarda, **toplum i¼in uygulanacak ¼neri ve ¼z¼mleri, ¼nerilerini değerlendirme yolları ve uygulama i¼in ¼er¼eve ¼nerileri** sunulmalıdır.

Model Geliştirme

The Process of Contraceptive Decision Making in Turkish Women and Men

SOBIAD WEBINAR SERİSİ-13

31.01.2024

Figure 1. Model Description

The operating room as a clinical learning environment in the views of nursing students: A qualitative research*

Aynur Çetinkaya ^a, Hülya Kızıl Toğaç ^b and Emel Yılmaz ^b

^aDepartment of Public Health Nursing, Faculty of Health Science, Manisa Celal Bayar University, Manisa, Turkey;

^bDepartment of Surgical Nursing, Faculty of Health Science, Manisa Celal Bayar University, Manisa, Turkey

ABSTRACT

This study was conducted to discover what nursing students experience during their first impressions regarding the operating room and describe the feelings and thoughts they feel. Qualitative research study design. It included 32 students who were having their first internships at the operating room. The in-depth interviews conducted with the participants lasted for about 30–45 minutes. Five themes explaining the phenomenon of being a student at the operating room were determined. By in vivo coding, the expression of “waiting like a robot” by a male student was determined as a theme label and it received 73 references. The other four themes were as follows: “Interpersonal and environmental factors: supportive (f = 282), preventive (f = 275)”, “live observation (f = 97)” “permanent learning involving knowledge, skill, behavior and value (f = 155)” and “recommendations for a prepared process (f = 109)”. The results reflected the factors affecting learning at the operating room and clues regarding a contextual structure in terms of providing a clinically feasible environment. Internship experience in the operating room offers to develop students’ critical practice skills. Knowledge, skills and values can be better understood through live testimony in the operating room.

ARTICLE HISTORY

Received 1 February 2022

Accepted 11 February 2022

KEYWORDS

Clinical learning; practice-based learning operating room; nursing student; qualitative content analysis

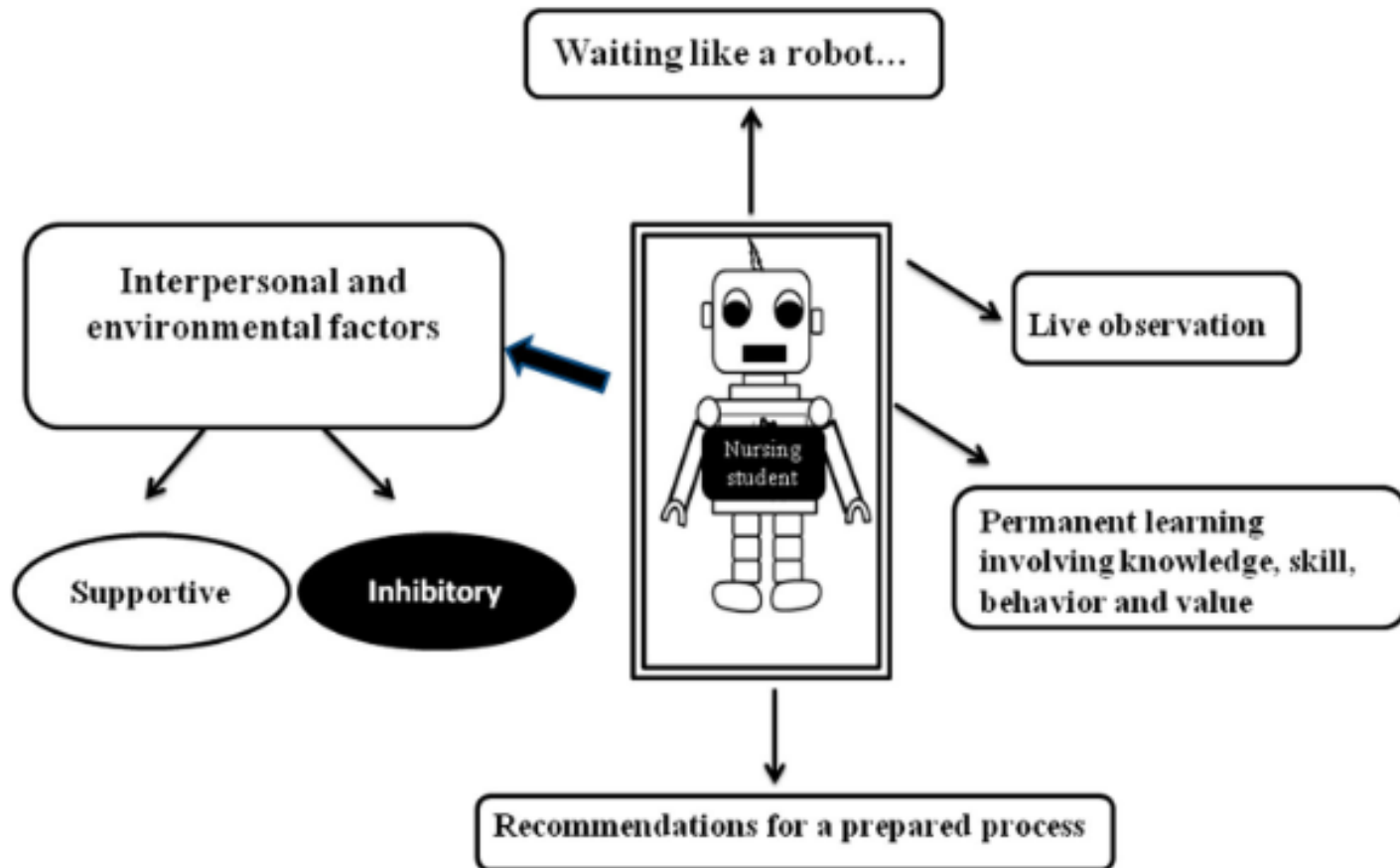

Figure 1. Being a student at the Operating Room: Waiting like a robot

TEMA 1. Robot gibi beklemek (f=73)	TEMA 2. Kişilerarası ve çevresel faktörler		TEMA 3. Canlı canlı görme (f=97)	TEMA 4. Bilgi, beceri, davranış, değer içeren kalıcı öğrenme (f=155)
	Destekleyici (f=282)	Engelleyici (f=275)		
<i>Biblo gibi falansın...</i>	*Disiplinli bir sistemde ekip anlayışı (f=58)	*Bilinmezlik içeren duygu- durum ifadeleri -Tedirgin, stres (f=61) "Diken üstünde olmak" (f=78)	<i>Teorik ve uygulamayı birleştirmes i</i>	Kalıcı öğrenme pekiştirici (f=44)
<i>Dış kapının dış mandalı...</i>	*Merak, heves, heyecan verici (81) *Güzel hissetme (f=64) *Müzik ve soğuk ortam (f=27) *Pratik hemşireler (scrup, sirküle) (f=33) *Hayat kurtarıcı yaklaşım (f=19)	-Korku (f=23) *Kalabalık (f=31) *Stajyerlik (hata yapma) algısı (f=9) *Mahremiyete özensizlik (f=43) *Görüş açısının kötü olması (f=12) *Ekipte iletişim problemi (f=18)	<i>Bilgi +beceri+ uygulama</i>	Aktif dahil olma/katılım sağlama (f=47) Hemşireyi yakından gözlemledim (f=64)
TEMA 5.				
Hazırlıklı bir süreç için öneriler (f=109)				
<ul style="list-style-type: none"> *Hemşire /ekip bilgilendirilmeli *Öğrenci hazırlıklı girmeli *Staj sayısı ve süresi arttırılmalı (f=29) *Laboratuar /simülasyon destekli hazırlık *Kısıtlı öğrenci için uygun bir ortam (f=33) 				

Applying to the Emergency Room during the COVID-19 pandemic from the Perspective of Patients and Their Relatives: "Being One Step Closer to COVID-19"

Aynur ÇETİNKAYA^{1a}, Emel YILMAZ^{2b}, Tuğba CENGİZ^{3c}, Duygu HELVACI^{3d}

¹Department of Public Health Nursing, Faculty of Health Science, Manisa Celal Bayar University, Manisa, TURKEY

²Department of Surgical Nursing, Faculty of Health Science, Manisa Celal Bayar University, Manisa, TURKEY

³ Department of Nursing, Institute of Health Sciences, Manisa Celal Bayar University, Manisa, TURKEY

ORCID: ^a 0000-0003-1599-0070; ^b 0000-0002-5127-6651; ^c 0000 0002 0046 4927; ^d 0000-0001-7059-6450

ABSTRACT

Objective: The aim of this study is to describe the perceptions and experiences of patients and their relatives who sought emergency department during the COVID-19 pandemic. **Methods:** The study was conducted by interviewing 77 patients and their relatives who were determined by criterion sampling method in the emergency department of a training and research hospital in western Turkey. The data of the study was obtained via an eight-question information form containing the socio-demographic characteristics of the patients and their relatives, and a semi-structured interview form consisting of 11 semi-structured open-ended questions created in line with the accessed literature. The NVIVO 12 Pro program was used in the analysis of the data. With regards to the evaluation process of the data, thematic analysis was used. **Results:** In this study, which was based on a qualitative question analysis conducted with patients and their relatives who applied to the emergency department during the COVID-19 pandemic, four categories were reached. These categories, listed from most cited to least cited, were: "One step closer to COVID-19" (f:412), "It's not worth taking the risk" (f:260), "Nothing to fear" (f:121), and "Perception of compulsion" (f:104). **Conclusion:** As a result of the research, it was determined that patients and their relatives who applied the emergency department during the COVID-19 process checked in to the hospital due to necessity. They experienced fear, anxiety, and uneasiness during this time and wanted to get out of the emergency department as soon as possible.

Key words: COVID-19, Emergency Services, Patient and Their Relatives, Qualitative Research.

Hasta ve Yakınlarının Bakış Açısıyla COVID -19 Pandemi Sürecinde Acil Servise Başvuru Yapmak: "COVID-19'a Bir Adım Daha Yakın Olmak"

ACİL SERVİSE BAŞVURU

Şekil 1. Hasta ve yakınlarının gözünden COVID-19 pandemi sürecinde acil servise başvuru yapmak olgusu: "COVID-19'a bir adım daha yakın" Ulaşılan kategoriler ve frekans sayıları (n=77)

Başka çalışmamız:

DİKKAT !

EN ÇOK yapılan hata* → Araştırma desenini bilmiyorsanız *adını koymamak en iyisi...* Soru çözümlemesi yapıp nitel görüşme sonrası bulguları sunuyorum denebilir. SORU ÇÖZÜMLEMESİ

ÇÜNKÜ: Bu konuyla ilgili anlama ve yorumlama süreci ile ilgili durumu açıklamaya çalıştım diye amaç yazılabilir.

FARKINDALIĞINI GÖSTERİR: Hem biliyor, hem de bilmiyor... fakat dürüst!

*Kuş Saillard E. Nitel Araştırma Semineri, Manisa, Zafer Kalkınma Ajansı Destekli Proje sunumundan.

Sonuç

- Nitel veri analizlerine bir yemek kitabı yaklaşımı yapılmaması savunulmaktadır.
- Ancak nitel araştırmacılar yaklaşım hakkında açık ve dürüst olmalıdırlar.

Temel nokta

Araştırmacının yöneleceği paradigma ve buna bağlı yöntemleri seçmeden önce, **araştıracadı konunun hangi paradigmayı gerektirdiğine karar vermesi** gerekmektedir.

Hiçbir yaklaşım diğerine üstün değil, aksine araştırılan konunun doğası gereği **birini gereksinim haline getirirken, diğerlerini tamamlayıcı kılar.**

Deneyime dayalı son sözler...

Alan yazın ...

- Kümbetoğlu, B. (2005). *Sosyolojide ve Antropolojide Niteliksel Yöntem ve Araştırma. İnceleme-Araştırma, 1. Baskı. İstanbul.*
- Creswell, J. M. (2003). *Research design: qualitative, quantitative, and mixed methods approaches.* (2nd edition). London: Sage.
- Balcı, A. (2007). *Sosyal Bilimlerde Araştırma, Yöntem, Teknik ve İlkeler, 6. Baskı, Ankara: Pegema Yayıncılık, s:14-6*
- Ergün, M. (2005). *Bilimsel Araştırma Yöntemleri, Nitel Araştırma*
- Fraenkel, J.R. ve N.E. Wallen (2000). *How to Design and Evaluate Research in Education.* Boston: McGraw-Hill.
- Kuş, E. (2003). *Nicel- Nitel Araştırma Teknikleri.* Ankara: Anı Yayıncılık.
- Miles, M. B. and A. M. Huberman. (1994). *Qualitative Data Analysis: An Expanded Sourcebook* Neuman, W. L. (Çeviri, Sedef Özge) 2007. *Toplumsal Araştırma Yöntemleri: Nitel ve Nicel Yaklaşımlar.* Cilt I ve Cilt II. (*Social Research Methods: k. (2d ed.) Newbury Park, CA: Sage.*
- *Quantitative and Qualitative Approaches*) Yayın Odası, İstanbul. ISBN 978-9944-171-06-9 (Takım), 978-9944-171-07-6 (Cilt I), 978-9944-171-08-3 (Cilt II).
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2003). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri.* Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Polit, D.F., Hungler, B.P. (1999). *Nursing Research: Principles and Methods (6th Ed.) Philadelphia, Lippincott.*
- Punch, K.F. (2005). *Sosyal Araştırmalara Giriş, Nicel ve Nitel Yaklaşımlar. 1. Baskı, (çevirenler) D. Bayrak, HB. Arslan, Z. Akyüz, Ankara: Siyasal Kitabevi*
- Büyükoztürk, Ş., Çakmak, E.K., Akgün, Ö.A., Karadeniz, Ş., Demirel, F. (2011). *Bilimsel Araştırma Yöntemleri. (8.baskı).* Ankara: Pegem Akademi.

TEŞEKKÜR
EDERİM...

aynur.cetinkaya@cbu.edu.tr